

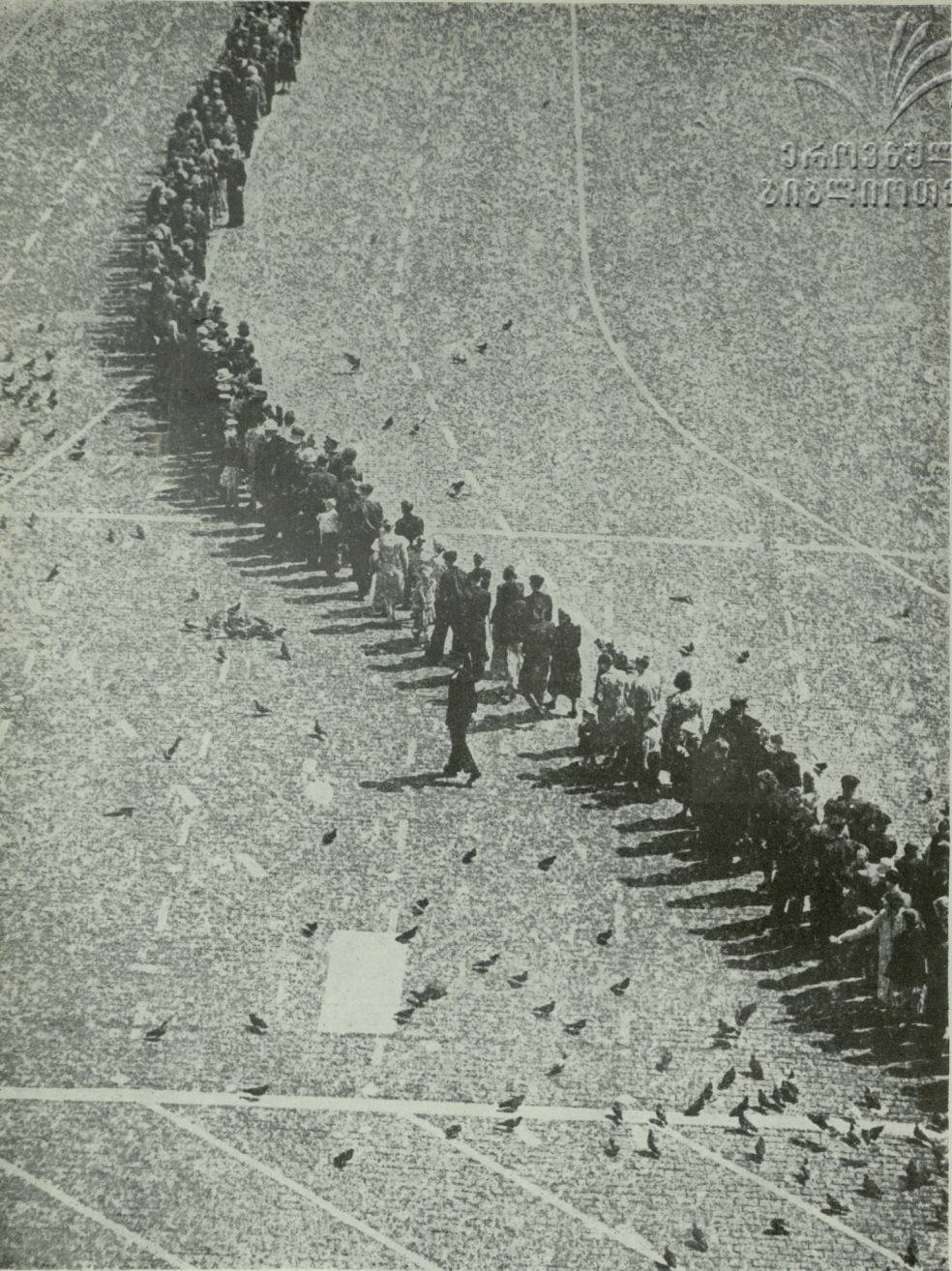
619
1975

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ქართული

საბიბლიო
№ 4 1975

ქართული
ზოგადი

მოსკოვი, წითელი მოედანი, ლენინის მავზოლეუმთან.

თარხან არჩვადის ფოტო

50781

საქართველო
გიგანტური

მ. ი. ლენინი რუსეთში

თენგიზ სამსონაძის ლინოგრაფიურა

პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

დროშა

№ 4 (460) აპრილი, 1975 წ.

შურნალი გამოდის 1928 წლიდან
სოციალისტური საზოგადოებრივ-
კოლმეტიკური და სალიბერალური
სამხატვრო შურნალი

სამ. პა. მან. გამომცემლობა

© „დროშა“, 1975

გარეკანის პირველ გვერდზე:

„შეტევაზე“

მხატვარი ზურაბ ნიშარაძე

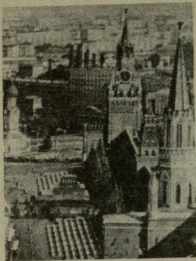
მთავარი რედაქტორი რეზა მარგიანი

სარედაქციო კოლეგია:

გ. პახტაძე, თ. გოგოლაძე (პ/მგ, მდივანი),
თ. დემეტრაშვილი, გ. დოჩანაშვილი,
ს. დურმიშიძე, დ. ნოღია (მხატვარი-რედაქტორი),
ლ. სულაბერიძე, ი. ტაბაღაძე, უ. ჯაფარიძე.

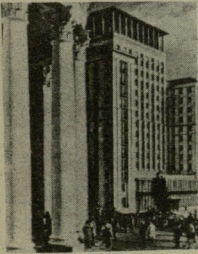
ტექნიკური დ. სეფიაშვილი
კორექტორი ტ. თაბორიძე

სამ. სპ. კ. შარაძის
სახ. სახ. რესპუბ.
ლიბრერიისთვის

ტეშუ გაახსნა მულღიმოქმედი ლაბორატორია. ლენინი და თანამედროვეობა, რომელიც ეძღვნება რუსეთის 1805-1907 წლების რევოლუციის 70 წლისთავს. ლაბორატორიის ნაბეჭადი წილი იმუშავებს.

ლექტორები, პროფანდისტები, პოლიტფორმირებები აქ წაიკითხვენ ლექციებს, რომლებიც მიეძღვნება ლენინის მიძღვრებას, რუსეთის პირველი სახალხო რევოლუციის მსოფლიო-ისტორიულ მნიშვნელობას, დიდი ოქტომბრის გამარჯვებას, მეცხრე სთიწილეს დამამთავრებელი წლის დავალებათა ვადამდე შესრულებისათვის საბჭოთა სახლის თვადღებულ პაროლს და სხვ.

ჩვენი საშობლოს დედაქალაქი მსოფლიო წარმატებით ჩაიარა სახითი ხელოვნების გამოფენამ, რომელიც საბჭოთა კავშირისა და საქართველოს მმართვეთა კავშირების თანხმობით მიმდინარეობს.

გამოფენაზე მონაწილეობენ აუზაზეთის, აჭარის, სამხრეთ ოსეთისა და ქალაქ ქუთაისის მმართველები. ვრცელ დარბაზებში ფართოდ იქონიერდება მრავალი ფერწერა, გრაფიკა, მხატვრული, პედაგოგიკური და კერამიკული.

მოსკოვლითა დატვირთვა კარგად გამოხატავს ლ. ბრეჟნევის სახელობის უნივერსიტეტის სტუდენტებს, რომლებმაც შობაქმედების წინაშე ჩაერგნენ. ამგვარად მებრძობის თქვენი ხელოვნებით დიდი სიხარული მოგვანიჭებ, გააღებოთ!

შუა ჰაზიაში დიდი მონაწილეობის საბჭოთა კავშირის ჩაი. ტაშკენტის ფაიფის ქარხანა ახსნა წინა ათიწილის ჩაის სახეობის სტრუქტურის სტრუქტურის გამოფენა. უზნებამ სტრუქტურის და მუშავეს ციფრის ფაიფის მოქუთუხა და გამოცემის დაქარაღებ.

ლი ტექნოლოგია. ქარხანა ახლა უკვე აღწერს 10 მილიონამდე ფაიფის სხვადასხვა ნაწარმს გამოშვების.

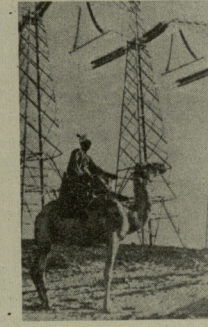

ბუერსკიანის მაღალმთიანი სოფლის მეცნიერების უნივერსიტეტის ახსნა წინა 100 წლის შესრულდა. იმვე დღეს მს. ბილიანტის კორპორატი-კოლმანი ერთად ცოცრების 75 წლისთავს გადაიხადეს.

გა აიხსნა მთელე ხარკონი 85 წლისა. იგი 10 შვილის დედაა. აიხსნა 85 შვილიშვილი და შვილი შვილიშვილი შვილი.

ისა და გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის სხვადასხვა ფორმები.

ტურისტების განსაკუთრებულ მორწმუნეს იმსახურებს ახალ მაღალმთიან ვახუშტის გამოფენილი მოსკოვური ხალხები, სხვადასხვა ნაწარმები, დღის მთელე სასმისები, დაწვნილი ხელოვნებით, ღირსეულები...

ღმერთი ახსნა წინა, შუა ახის სხვადასხვა კუთხიდან მისზე მეტი აქლემი ჩამოიყვანეს. დედაქალაქის მაღლობად გადა...

მოსკოვი გამოვიდა „სხრ ბილიანტის ისტორიის“ ბუტოკმეული, რომელიც გამოხატავს მთავრად სსრკ კულტურის სამინისტროს ხელოვნებათა ისტორიის ინსტიტუტს.

ამ ფორმირებში მართვის შესწავლა მონაწილეობა მიიღეს ცნობილმა საბჭოთა მეცნიერებმა. მათ შორის არიან ჩვენი თანამემამულეები — ხელოვნების მკვლევების დოქტორი დ. ლენინი, ხელოვნებისმკვლევების კანდიდატი გ. ტრიაკი, ხელოვნების დამსახურებული მოღვაწე ა. წულუკიძე.

მოღვაწეობის ქალაქ ტიხანოლოგიურ-მეცნიერული და ნაციონალური სტრუქტურის ქარხანა. ამ ორიგინალური სანაწარმის მიხედვით დასრულებული გახდნენ საფრანგული, დამსახურებული გერმანი...

წყვეტილმა შექმნის სპეციალიზებული ფერმა, სადაც აქლემის რძისაგან დამზადებენ უახლებოში ცნობილ უძველეს სასმელს — შუბაკს.

შუბაკი მეზად გერმელი და უსუაიანი სახეობა. სპეციალისტებმა შექმნიეს აქლემების მეცნიერული წყლის მეთოდი.

ბაიკალ-მურის მაგისტრალის მშენებლობაზე არაერთმა ჩვენმა თანამემამულემ იხსნა თავი. იანა ჩუბინიძე ერთ-ერთი მათგანია. იგი „ბაიკალ-სამოქალაქო შარვა“ იხსნის ჩავდა საჩუქრითან. ოლია შოქერია, ლენის ექსპედიციის ხელმძღვანელმა ამ იგი ერთ-ერთი მონაწილე მძღოლად დასახე...

ტის მსიგისი აღდგენა საბჭოთა კავშირის სულ უფრო და უფრო დიდ მასშტაბს იღებს. ასეულ და ათასობით მეტრად ფართობზე ნერგების ჩაყრა მეტად დიდ ღირსს, ხარჯებსა და მოქმანსეულ შრომას მოითხოვს. ლენინგრადადამ ინტენსივად ახსნა წინა შექმნის ორიგინალური მანქანა, რომელიც მეცნიერული მეთოდიით რაგეს შეიქმნება.

ახალი მანქანა მალე სერიულად დაიწარმება წარმოებაში. იგი წარმატებით შეიძლება გამოიყენოს საქართველოში.

მედიკალური კურორტ „ოჩეხი“ მდებარეობს სპეციალისტებმა ახსნა წინა აღმართის ახალი მინერალური წყალი, რომელიც თავისი ქიმიური შემადგენლობით ცნობილ წყლებს უახლოვდება.

კურორტზე ექმნება ახალი სამკურნალო გაწვრილებიანი. ახსნა და მსკურნალი წყლის სახეობად გაღებია. უახლოეს ხანში მუშაობრივ ხალხებს ახალი კორპუსები, სასაბუღალტო, კლუბები.

მეფრე ურალელი და ციმბირელი მშრომელი ახლა განმრთობლობას გაიკეთებენ ისე, რომ კავკასიაში გამგზავრება აღარ დასჭირდება.

ბილის ზღვის ჩრდილოეთი ნაწილი ნაკრძალად გამოცხადდა. ეს ზონა განსაკუთრებით ხელსაყრელი ადგილია ძვირფასი კიბის თევზების მოსამრავლებლად.

ახლ ჩაქარაღნი სასტკიდე აიკრძალა წყლის დაინძურება, სხვადასხვა ფეთქებადი საშუაობების ჩატარება, მშენებლობა, მორგების დატურება, მიკროტექნიკური ნაგებობათა აშენება.

უკვე ის დონისობებმა მნიშვნელოვანად შეუქმნეს ხელს ძვირფასი კიბის თევზების სწრაფად მომრავლებას.

დასრულდა ჩვენი პარტიის კოდექსი ერთი თვისანობის შემდეგ — შეთანხმდა საქართველოს ფრადი მეტალურგიის პარტიზონი — მანქანების სამთო-ფაბრიკის რეალური კომინისტის პირველი რიგი.

ახე დაიწყო მეცხრე სეზონის დამამთავრებელი წელი, ახე დადებდა ჩვენს რესპუბლიკას 1975 წელი.

მანქანების მიდამოებში გეოლოგები ამ ოცობდნენ წლის წინ მოვიდნენ გორაკის მითვის ბუღის პირველად შექმნილი ბუღის დამუშავებელი, გეოლოგები ძიების შემდეგ მიიპყრონ გამაზნებს, სამკარაოზე გამოიტარეს თავიანთი მრავალსაკუთრებელი საიდუმლო. ეს საიდუმლო საკუთრივ სპილენძისა და სხვა წიაღისეულის უმდიდრესი არაა ცხადვით.

ამ მიდამოებში გადაწყვეტილია აშენებულიყო სპილენძის გამამდიდრებელი კომპლექტი და ქალაქი მანქანული სსკ XXIV კრილობის დირექტივებით კომპლექტისა და ქალაქის მშენებლობა მეცხრე სეზონის უნდა დაიბრუნდეს.

გეოლოგებს მშენებლები მოჰყვნენ დაიწყო რანდიოსული სამუშაოები შედარებით უმცირეს დროში ჩაისხა და დამინტერესო და რინა-მეტრი, ამინტრად და 15,5 ათასი ტონა ლითონმანქანურქალაქი, მარტო გადასახდელი სამუშაოების დროს აქ ამიღებს 10 მილიონ რუბრ მეტრზე მეტი რუბრი. უნ მოთვლის, რამდენი შრომა, რამდენი დამრეკლებისა და სინდელის გადაღობვა მოუხდით მშენებლებს, რომ ამ დღი და შემდგომად სახალი გამარჯვებისათვის მიეღწია.

მიხელო კამანაჟე, ერთ-ერთი პირველი მანქანული მკვიდრი, ექსპედიტორის მოაზროზე გადმოხდარა და მორიდ ატო-მანქანის ქროლდება. ექსპედიტორის ციცივე, რომელიც თიხი ქუჩის მეტრი ტვირთი ტვირთ, სტერილი მიუხედავ მთის ნაკის-ფურ კვლავს.

შორიდან რომ ნახოთ მადნის კარიერი, თავი ზღაპრულ სამყაროში გვერნება: დღევანდელი მთის თითქმის შუაზე ნაგებობა და ნაგებობის სადღაც წელითი. რა ფერებს არ ნახავთ ნაგებობის მიხამი რომანტიკულ მიწებილი ქაშისათვის ბუნების ძალის სხვადასხვა ფერები: მისკის-ფერი, მწივი, თეთრი, მოწითალო, მკაცრად... ყველას ნაცნობი კარბისა. ეს მადნისა!

დიდხანს სადამიშველ მუშაობებს ეკავებოდა ციცივე ამ ნაკისშივე ქალაქს ვერ ვხვდებით შედარებს, თანდათან მონაწილეს, მეტი ესაა მადნისა და გრუნთებით დაქობისა, "ბუღისა" მარკის ატომანქანის ძარბა.

მიხელების თანამეწყობა ანორ კაბარბიტე კომპლექსის რეზიბის სახეზე აქვს ნაორ-ნარი ბრვეული კვებით. როგორც კი ღრიალი მოხდის, მაშინვე ციცივე ამივე ქაშის დაწყებს ხოლმე ძებნას.

— რად გინდა ბიჭო? — ვინ იყის, მუდამდნელ ციცივებსა მიხელო თვის მოწყობს.

— ქალაქებში ფეიდებან ასეი სანუქარზე, ა, შუბლზე ამაზე უკეთეს ბუნებრივ სუფიერის რას დასდებ წოდების კარბისი ანდა თარიზე? — ანორი ხელში ცისარტყელის ფერებით აბრველებულ ქაშის ატრიალებს.

ნაორისფერ კვლავთან ბრბოლში იწურება ყოველი დღე ამ კვლავის ნატებში იქ, ფარბოში, სპილენძად იცვება. მიხეილმა და ანორმა ვერვინით ვერ მოხერხეს საუთარი ოფდელი ქნახი თავიანთი შრომის ნაყოფი — მადნის სპილენძად გადაიქცევა.

— არა უნება, — მალე მოვიდით და ვნახათ ამ ლილიგიდან როგორ იხდებოდა სპილენძისა! — ანორის კიდე რადიკის რქის უნდა, მაგრამ ექსპედიტორი გრუნთით ზრება, "ბუღისა". ვეება მანქანა იქა დება, რომ კაბინაში მოთვით არა ჩანს.

— შოთა მოვიდა! — ამბობს ანორი. იგი მანქანის ნომრებით ცნობს ყველას. 20 ნომერი შოთა ჩავეყვება, "ბუღისა".

— უხარია, ციტა მარჯვნივ მივიწიოს! — ბრბობებს მიხელო. მანქანას ისევე მანქანა მოსდებს, ნაქ.

ახალი წელი

სწავლებლები გახსულან, ურადღებით უმცინე მასწავლებლებს ახალგაზრდა მასწავლებლები დინადა, სავსის ღრმა ცოდნით, გაბატონილი დაბარაკობის.

მანანა მასწავლებელი ბოლოს თავისი საუბრიდან ლოგოვრი დასკვნას აკეთებს, პრობლემატურ საკითხს სვამს და მოულოდნელად ჩუმდება.

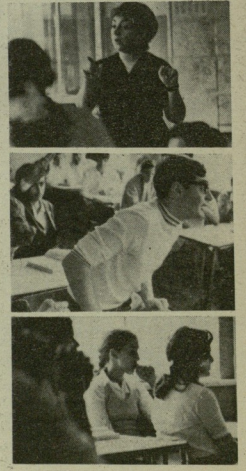
უფლებების ასეა: ახალი გაკეთების განხილვისას პედაგოგი შეგნებულად ქმნის პრობლემურ სიტუაციას და მის გადაჭრას იფიქრებს მოსწავლეებს სთავაზობს.

იწყება დღეა, საქმიანი კამათი. მოსწავლეებს საშუალება ტრევიანი პრაქტიკულად გამოამაგინებს მიღებული ცოდნა გაკეთებით ცოდნად, შინაარსიანად, შოამბეჭდვად ტარდება. ახალგაზრდები ეხევიან დამოუკიდებლად აზროვნებას, უფრო ღრმად ითვისებენ მასალას.

აი, ამიტომაც არის, რომ თბილისის №1 რესპუბლიკური ექსპერიმენტული საშუალო სკოლაში ყველას უნებარეს და მატებს სკენს ახალგაზრდა პედაგოგს — მანანა კობახიძეს, ისტორია კი, რომელსაც მანანა მასწავლებელი ასწავლის, ერთ-ერთი უკულოზე საყვარელი დისციპლინა მოსწავლეებისათვის.

საქმიანად შემოქმედებითად მიდგომა, არჩეული პროცესისადმი უღიფთესი პასუხისმგებლობა, უღვეი სიბოძა და სიყვარული თავისი მოსწავლეებისადმი — აი, რა სახისათვის მანანა კობახიძეს.

სწორად ამიტომაც იყო, რომ მშრომელმა ახალგაზრდა პედაგოგი სსრკავშირის უმაღლესი საბჭოს დეპუტატად აირჩიეს.

სპორტული ჟურნალი

რისფერი კვებით ივსებენ ძარებს და გრუხინთ მიუყვებიან უნას. მერე რამდენსე წუთით მივიღიან ოსტატი და შევირიო.

ვათხოვებენ, სიციფს დასველებენ.

— ამა თუ მეტყვი, რამდენი მადანი გვეყვება ამოღებული მე და მენ ამ თვეში? — ემაჯურაღ ვითყვება მისთვის ან-ზორს.

— მადის ნაღებისა დიდი ხანძრემ უნდა! — ამბობს იდამება. — დღეში 2 000-2 500 გრამი მადანი ვიღებ. ზოდა, ეს ცოფრი ნამწებურ დღეებში ვადაამარცხებ და ვთა!

ეს „სიბრძნე“ მისებლავ ჩინებულად იცის, მაგრამ მას სხვა ტია შესაფობია გეშში.

— იქნებ დღეში 3 000 გრამად ივიღო, ასა?!

— აუღო! — თავს იქნებს ანზორი.

კარიდინან მომავალი შოთა ჩაკეტებაძის „ბელაში“ ფართო მოედანზე შეგია-აღდა, მერე უნას სველი უფსკრულით ჩამოაფეხულ ბუნკარს ზიად.

აი, ამ ბუნკარზე იწყება გამამდიდრებელი ფარვივის პირველი კორაუნი — დამმხრევის საამბო.

სამჭროს უფროსი გურამ ბერიშვილი პირველ სართულზე დგას და მუშებს — მაღლკ მუღღლაძეს და ჯახანგირ ნაბი-ეფს დაიძლებენ საამბო.

შოთას მოტანლი ნადანი ზრილით ჩამოდის ტეხთან სამჭრეფლოში. იქიდან ლენტეჯე კონდიტორე ვადადის, ცხირილე-ბა, იქნენება, ხარისხება. მერე იქვე სამჭრეფლოს უბრუნდება და მრავალჯერ გაქრობული და წროლად დამმხრეული — ახლა წაქეცილებში ივსებება და-საფეხლად.

დაფეხილი მადანი წყალში ირევა. ან ნარევის ბუღაა ჭეია. ბუღაა სპეციალურ

არში მიოდინება, იქიდან კი საფლავ-ცოი მანქანებში ხვდება.

რეინსარქონანი ფიგინზე გარინდე-ბული დიდან საფლავცოი მანქანებთან, სპეციალურ საბეჭდურებს ჩახვდებიან და აბეჭდებულ მადანს იფას ან ამბო-ე.

— შენ აქ რა გინდა?! — გაოცებული ვითყვება ცვლის უფროსი ოსარ ტყემალ-ე. — კარიტრე მადანი გამოიღოა? —

— მხოლოდ კანხანაქ გამოშვანდა, წა-ღი, ნახე ჩვენი მადანი როგორ იქვე-ცხადებინდა. მერე მე უნახია! — ამბობს ცხარეკლას ფერები ამრეფავადულ კვას საბეჭად უწყობს ცვლის უფროსის და თან საფლავცოი მანქანებზეც გა-ურბას ფეხი.

ობრასიანების ყველფერი გასაგება. იგი დინჯად იწყებს ახანას:

— ამ მანქანაში მადანი ირევა. ნახე, ზუდაიარე ბუნკარზე ტრეჭდება. აი, სწო-რედ ამ ბუნკარზე ცვლის სხადინდა. აქა-ფებულ მადანი იფას ბუნკართანად რე-ინის ღარი ვაფობის და სპეციალურ-მილით მიოდინება შემჭელებულ აუნ-რის სასარგებლო მას ფეჭურზე იღვება და ტრეხის მეოხებით ფილტრში გადის. ფილ-ტრში მას წყალი ვეღებს და ქსაა სპა-ღინძის კონცენტრატე გვევ მზადა!

— ანზორი ახლა რეინსარქონანი გოფე-ბიაყენ ივირება.

— გაიართო, ვე ჩვენი ნანა, ეს მართია, ეს კი მვესყავატორის თანამეწე ანზორ კასობიება, — დამილით ამბობს ცვლის უფროსი.

ნანა ჩორიევა და მართა გუნახოვა მად-ნეულში შრისან კომპაფირული საბეჭუ-ებით ჩამოვიდნენ ქალაქ ორბინსიანთან. ქალღმთვლებს მალევე აუღეს აღლუ

საქმეს. დაოსტატინე, გულით შეივცარეს თავიანთი სამუშაო. შეუთხარ ახალ და-ლაქა, მეორეები გაიხრეს და ახლა და-ღად და ბუნებრივ გინამბენ თავს სპა-ღინძის კვამლი.

ნანა და მართა გამბრუნდებიან რომელი არიან ამ საამბოში ბიჯიან დიდი ხარე-კეფილად შენიშნენ ნინა ტყემალი, ცორო-ვი ვიღობიყო გამაჯურებელი პატიოს-კებით ხარგებლას მართა დობრივია, რა-მეღეე ურადინან ჩამოვიდნენ დანეღული. მართას დიდი პრეტეტული გამოცდილება აქვს და ფაბრიკაში წარმატებით უძღე-ბა უფროსი ფილტვრის მოვლივობას.

ერთი სატყვიო, აქ, ქართული სპილენ-ძის ქალაქში, ქართულფობიან ერთად მარა-დამარა შრომობს და იღვანა ჩვენი თვალწინდელი ქვეყნის სხადსხვა კუ-ხიდან ჩამოსვლად აღმანიება.

საქართველოს ფრული მეტებურეის საამბოებს — მანდრელის საამბო-გამამდი-რებელ კომინატეს, შეიხლება ითქვას, რომ მილილი იქიტი ქვეყნა ამტენება...

უწყებ ნაყად მიოდინებინდენ მად-ნეულში სამმინტული და სხადსხვა სა-წორო მასალით დატვირული ვეშლენი მიოყვილიან, სჯურელფობიან, სჯურე-ბიოლიან, პერივიან, ტრანიაზადიან, ნოლახიზადიან, ნოლყოფიან... სწო-რედ მომე ხალხების დახმარებით, ქარ-თული სამედიკალისების, ტემა-მოსამაშე-რეების ემბრული შრომით ამრდა ეს კომ-ბინატე და აღიურევა სამამული რამო-ვების უახლოვით, პრეფულანსიანის ტე-ნიკური მიწობილობითი.

— იგი, იფენება პირველურედ მა-დანში რამდენი პროცენტია სპილენძის შეწყველობა? — ვითყვება ნანა ჩორიევა ანზორს.

— სამ პროცენტამე.
— ერთი გრამი მანდინან რამდენი სპი-

ღინძი მიოდინა? — ახლა მალედადინი-ლი მართა უტრიადალეს ვითყვება.

— ეი, კლეკინე კლეკინე... ან-ბოსს, ან-ბოსს და წაქსტეფავებ უნდა-ბა, მიიღობი ითობა. კარიტრე მადანი ცოფრი უნდა ამოვიღო! სპეციალურ სპეციალურ საბეჭადურებში შეიქმნება.

კარიდინან ისე უწყებ ნაყად მი-დიან მადანი დატვირული მანქანები. საამბოებში რიტული ვრეუნი არ წყდება. ყოველდღიურად უფრო და უფრო მეტ და მალახარისხობან სპი-ღინძის კონცენტრატეს აქრობენ აქუერია შრომებლები.

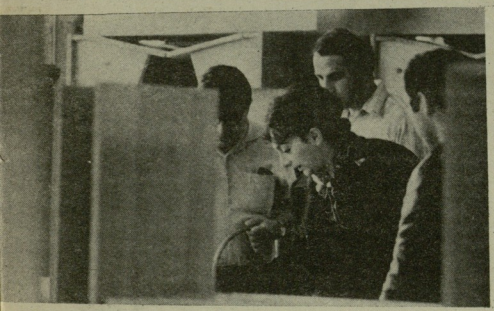
მადრან ეს შილოლ პირველი რიგია. გოლოლორება ბიჯან ადადასტურს, რომ მანდრული მიდიანია არა მარტო სპი-ღინძით, არამედ ცოფო ვიროვია წყალი-სველით, როგორივია: თეთია, ტყვია, ბა-რიტია...

სამბო-გამამდიდრებელი კომინატეს მებრე რიგი, რომელიც წელს უნდა ამე-შაღებს, სწორედ ამ წიაღისეულ სიმდი-რეს გაადაამაშებს.

მიორდება სამუშაო დღე კეთილმო-ყოილ, მრავალსართულიან ბინებში საამბო სიბინი და სამეურვეო ახადებებს. ახ-ლადამოცრებელი ქალაქები, სადაც ვე-ვა მანდინე ათასი ცოფო ცხოვრობს, ნაი-ურები იყებენ ცივივში. ტრეხის შერა-შისამხარეფთა ხალხისანი ერთმულთ იე-სება.

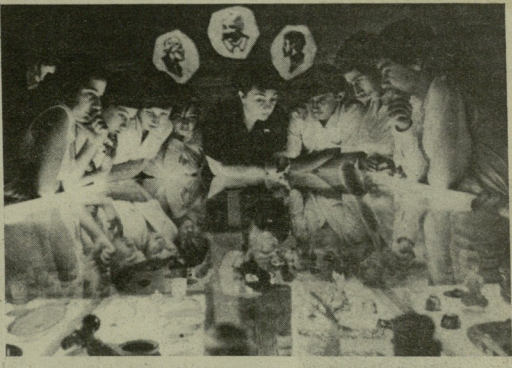
გულფაფრული ვევა მთობი და ფა-ბრიკის სამჭრეობი კი ზეღად იფასღე-ბიან ამ აღმანების შეწაროების, თავდად-ებულ და შეტოვებებითი შრომის მი-შენი.

ინფორმაცია

- მინანა კობახიძე.
- — ვინ მიასტეპი?
- ვაკეოლოზე.
- სასკოლო დასვენების თთახი.
- ამოწმებენ ახალ სასკოლო ინვენტარს.
- საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმში.
- კვირა ღღე.

ბალნაზ დათიკაშვილის ფოტო

ქობიალის

საბავთრის

სკოლის

შრომის

საპროგრამა

ურხანს, რაიონის მუსევი მდივანი, ჩაყვანილი, საშუალო განსაკრები. გულანად იღებდა, ხუცს მტყავივ მართებდა. ასე იცინა საკუთარ საქმეში გულდაჭრებულმა ადამიანებმა.

მდივანი რაიონის კოლმეურნობის მისახლელს.
— აირჩიე, რომელი კოლმეურნობის ვინცა, იქ წაბრანდოი. საინფორმაციო ყველან თაუდაუბებო შრომობენ.

ჩვენი არჩევანი ბოლოს ერთ-ერთ კოლმეურნობაზე იჩრლება.

კაცლის ზვიანან ვინას კახის რაიონის ყველაზე დიდი კოლმეურნობისაკენ — შოთა რუსთაველის სახელობის სასოფლო-სამეურნეო არქისისაკენ მივყავართ. ეს ზვიანანი იდგაღეს თურქი ვორონცოვის მითითებით გავუშენებიათ. სხვადასხვა წარმოები ვვაუწყებენ, რომ ზვიანანს ვამწყობთ პრაქტიკულად დიდი კარგობა კოჭი გრივლად ორ-ბედიანი ხეობაშიდგებულად.

ხედავდა ვაგულადა მხრეში კაცლებს, უფროსობის ოთხანი — შუკ იბრანდებდა მათ ტრბიტში. მანქანადაც ვეინ-ვადავლავდა ვინას. თუგან ვეწყობოში მოიქცევა უკან მის-ნობი ხუცს, ხანს ტრბიტზე ნამოვრობავს. ჩრდილიში მდივანიდაც ახს იბრანდო დიდ კოჭის ვეგანდა.

ურხისაველის სასოფლის კოლმეურნობა შშედევ უს-მედი აერთიანებს: კახის თაგ, ქუთუხის, ხარაშიადას, კაცია ბინას, უსწოხადას, ვირეზულს, მახისადას.

— ახ კენტრად ვეცილობყობილად კანტორას ვეინდი უს-მედი დედას. კანტორას უსმით რუსთაველის ბიესები, ვა-მედი ვადავლიდაც ვაგულადა.

ხოფედს ვოჭირი სეფოთა და ლხათიანად მოვიღეი. ვინას ვაგულადა ვეღეს ოჩანების ოჩანების ოჩანების ქარ-თეღები და სურხაბავანდები ტრანსშივის მრავალად ცხოვრობენ, შრომობენ, წამყვანი დარეი კე მუხამბეკო-ბა. ნანსებები მოიქცევილებს სწოროდ ახ სასოფლო-სამეურ-ნობადაც აჩვი ატურებს. კოლმეურნობის ვეცოვლეღ-ობადაც მოიქცევი, შექმენარობადაც, შედაღებია-შეცო-წველობადაც, მდივანობადაც.

სოფლის თაგეცა ოიხებ სურხიმოლით ახალგაზრდა ვედაციათ. თბილისის სასოფლო-სამეურნო ინსტიტუტის მუხამბეკოების დავულტების დამოაერთის შშედევ კოლ-მეურნობებში მოვიდა. ვურე მრავალად მახამბეს, მერე, რომ-ცა ოიხებმა თაგის უსწი, ოფა და სევიც ვეინოთა, ახვეწენ და კოლმეურნობის ხელებდენდებობა მინებენ.

მეცხე სურხიმოლის პირველი წილანდ მოვიღებოდა. კოლმეურნობის დიდი ვადაცარბები ასრულეს თამა-სიში, ურხანს, ბორჯის, რამს, მატყლის, აბრეშუმის, მარ-ცეცხლებისა და სხვა სასოფლო-სამეურნო ელტურების წამოიღებმა და სევიწყოფობათაში მოვიდნენ ვეცებმა.

სოფელიში სურხიმოლიანი ადამიანი ცხოვრობს. ახ თრფადაც ვერა ხანდალვილით. მოწინავე ნადაცარბებზე ვად-ლეზებულები ნაქართი 78 კილოგრამის ვეცებედ 145 კო-ლოგრამი აბრეშუმის პარეი ჩაბარა სასევიწყოფობის. ვერას არე სურხარ და პური თათარმეღები ჩამართნენ. ნე-ტატონს დიდი ვადაცარბები შუხარდა ნადაცარბის პარ-ცის წამოიხილეს ვეცებმა. ვენი მოწინავე მუხამბეკობა. 0.40 ჰექტარი დამოთხი ვქეს ვაბორეზულად, ხადავდაც ყო-ბად ვულ თამაშების ურე მოსაყად ოღეს.

ვენ თათარმედის მრავალრობებანი ოჩანს ჰყავს. თეოთის რაიონის დედატებია. ურხარაქ ქალიშობი, რომ-მედი კოლმეურნობის მდივანად ვუმუშაბს, იღვლის პე-დავლოური ინსტიტუტის სახელმძღვანელო.

ახლს მოწინავე მუხამბეკობის, ტრბიტობისბინას და კომ-ბინების ადრე ეთიხება? მამულო თამაშამოლი და მანვე მამულით მოიღეს რაიონში სახელმძღვანელო ტრბა-ტობისობის არანს. მერამ პაპამილით, ნიყადა ფილა-დაფილი მარცხილდების ვერს ვაგულადაც ვოფლეთი დაო-ლეუდ და დიდი ვადაცარბებიტი ასრულდებოდა.

— ასეა, ტატორი, — ოღმბას თაგუმბარები, — ჩვენი კოლმეურნობის დიდი მოთას სახელს ტატორს და უსულ-ხას არ ვეცებენ, რომ თაგი შევიტყობო.

სოფელ ალბეკოლის ვადაცარბის სახელობის კოლმეურ-ნობის რომ საინფორმაციო რუკაზე წაიხი, მამივე მოიხვე-

ბით, იგი მტრუის გულა. კოლმეურნობის ვეინარა-რე-ულად საინფორმაციო ცენტრშია ვამტყობენ.

ავტობილიდან ორნი ჩამოვიდნენ. წამოვსარებო ჩემი თანაგვინაერი თურქეს ალბეკოლის სასოფლო სოფელს. ჩემი დინტეხი ყოვლიდა, მისადადა თბილისის უნივერსიტეტიში გატარებულ სტუდენტობას ვუცხებს ოიხებში.

სკოლაში ვეგდამატიკამებანი ვაგულადაც ვამარა-სეთი ხელეწერილი ვამტყობენ. ვაგულადაც ვამარა-სეთი ვეინარა-რე-ულად ვამტყობენ. ვაგულადაც ვამარა-სეთი ვეინარა-რე-ულად ვამტყობენ. ვაგულადაც ვამარა-სეთი ვეინარა-რე-ულად ვამტყობენ.

სკოლაში უკვე ყარა ხანია, რაც კლას-კამბინებო მთ-სუქეიანი და ვამოვლად პედაგოგებს მატყობინებო ნუმიოხადა სათანადო დონეზე დავუბრუნებო. კამბინებო ვართო თამ-ხებშია მოთავსებულად, არე თაგლისმანი მასალები ავ-ლიათ.

სკოლაში თურქი მწირად ვეშობს ე. წ. ოლი გარის დღე-ს. მუხამბეკობი ვინცილი ვამოხლბო, — მიხისბის დინტეხი, — რომეტი ვამოხლბო, მამოხლბი მწირად თეი-ონს წამარაბავენ სოფელ მუხამბის მუხამბის არ-ჩვეული მოსახლენები ახ მუხამბის ახ პრაქტიკული ორიენტაციის ბინაში ვეშობენ. მამოხლბის ვაგულბის თაგი-ანი თაგების მოწყობები, ვენარსებო თუ ხად, ცხოვ-რებით მოიხლო ვანუც ვეინი დაგმობდნენ ოიხნი.

ვეცოვლების ვაგულბა მუხამ და სავაშინი ახლად ვეცილი პედაგოგ მართა ბარიამშობლი ვეცებმა.

— ჩვენი მამოხლბი ვეცოვლიდაც ოღვლადიგობას ოღვლადებენ ვარმით, თაგლით, ოღვლით...

აქ, საინფორმაციო, თაგინთი საჭმის რეზორსიხებ ვედა-ვლები ვეცოვლებენ ავუცებენ, ცოცხას, ძალას და ენე-რჯიას ახ ზოგადაც მომავალი თაგის სრულყოფილი აღ-ზრისობათაში. მუხამნად ახ კოლმეურნობეტი შრომანი მათ ხნობად დანახარა, მარანი ამოღობია მოსაგებობა.

სკოლს ძალზე უჭირს მუდმივობი ვეცოვლები. სწორად არ აქვი თანამშრომელი მუქარადა წამარბობები, რომლებიც ვედავლით სკოლაში ორსეგება. ავლით პლა-კატები, ჩვენი ვეცოვლები ბორტატები...

— ახ მოგი თბილისისა და საქართველოს სხვადასხვა რაი-ონების სკოლებს დიდი დანახარის ვაგულბა ვემუშავებ ოღვლილი მუხამბისობათი.

ოიხებ ახლამამაშელო 1950 წელს ორინის კოლმეურ-ნობის თაგუმბეკობადაც ალბეკოვებო.

სამამული ორნი წამართი ვაგულადაც ვეცედი ვაგულბით მიხელდა საჭმის, კომინტეხების დარჩენა, მოელი სოფელი მარანი ამოიხიდა და აგი დედატეკი კოლეც ხეგი და მარ-ცის კოლმეურნობის.

მოიქცევი წამარბებებისათვის ვადაცარბის სახელობის კოლმეურნობის კახის პარტის რაიონული კომიტე-ტის და მწრომელი დედატეკების რაიონბების ვა-დავალი ვითილად დროში დაჯალოვებო.

სურხო ვაგულბებში მცირედიწილი ვეცედი რომი დრო ნი-თახა ვაგულბა ნადისაშობის, რომელიდაც ვაგულბის მუხამ-ბისათვის ბარათის კულტურის დედატეკა. 1972 წელს სურხიმოლის სსრ უბლებიში საბჭოს უბლებიდაც ვაგულ-ბის ნადისაშობის 3 ბრან თამაგი მოიწია, 1973 წელს 3 ბრან და 500 კოლოგრამი, 1974 წელს — 4 ბრან სურ-ხიმოლის დამაბორეზული რელი კო მატყილად ვაგულ-ბამილი საარეკლი მარცხებულებიტი დამაბორე-

სეთი ვედავანეკლებოში შრომობენ მოწინავე კოლ-მეურნეები: სახენე მურადოვი და მართე ვინარაშელო, რელი ვინცილილი. სხვები და სხვები...

ვეცედი ერთი ვეციბი, ერთი ახრონი არანს ვანამტყ-ვე-ლები: სახასელი მარცხებულებიტი დამაბორეზული წილი-დის დამაბორეზული წილი.

ვაგულადაც. ნიყორი მიქეს მწროვლად მშე დასეპა-მუხამბეს.

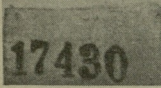
— ვეცილები მინდებნას და ვინასებში ვაგულადაც. საკოლმეურნეო პუნდატებიდან ქართული და ახრო ბაჰაშელო სინდერის ხმა ვინებია ვაგულადაც.

სახათი ომბარსჰილი

1945 წლის თებერვლს დამე იყო ტყვე ქალებიო ბებელი მატარებელი ტყვე შეერდა. ვანსოციდელიო ზოქლომები გახსნეს და ვაგონების კარები გააღეს. პროტექტორების დამხმარებელი შექი დაეცო სახეზე ტყვეებს.

—ჩქარა!, ჩქარა!— უფროსდენ გერმანული ჯარისკაცები და ვაგონებიდან კონდაბების ცემით გამოჰყავდათ დასუსტებული, მშვიდი და გაყინული ქალები. ორ-ორად ჩამშურებენ, ტყე-ტყე წაუყვანეს, მალე გამოჩნდა ქვე მალული ღრე-ქვიპირი გაიღო.

ჩავესტრუცი — ასე ერქვა ამ ადგილს, ჩავესტრუცი ქარლოვად უყავს ხელს ნიწანეს, მაგრამ, სინამდვილეში, ეს იყო სიყვადლის ხილი, რომელზეც სხვებთან ერთად ქართველმა ქალმაც გაიარა.

...ქოვეან ზომერკია სამელიონი დების კურების დამზარებლისთანავე მოხალისედ წავიდა არმიანო. ჯერ ტრანსნიტრიაში იპირიდა, მერე კირიშიო. სამხედრო-საზღვაო ქვეითი ჯარის მეშველ ბრიადაში მყოფი ქოვეანი მთელი ბრძოლების მანძილზე გზირი ქალმა — სევატპოლის დამცველმა რიგებში იდგა. როდესაც მტერმა ქალკაც გადუქრა უყანსწელი არტირია, რომლებიც იგი დღე მთელი იყო დაჯავშრებულნი, ქოვეან ზომერკია ბრიადის სანიტარული ნაწილის უფროსთან ანა პოლენკაიასთან ერთად დაჭრილობის დარჩა, რამდენიმე დღის შემდეგ ისინი გერმანულმა დააჭვევიეს.

და ა. ახლა ცოცხლად გადარჩენილი ტყვე ქალები ჩავესტრუცი არიან. ჩავესტრუცი ქოვეანს, ისევე როგორც ათასობით სხვას, სახელი და გვარი აღარ ჰქონდა. ახლა იგი იყო — ტყვე № 17430. ტანსაცმლის სახელოზეც მხოლოდანი წითელი ნაჭერი მაკრავდა, რომელზედაც ამკვეთილი იყო SU (სამკითხია კავშირი).

დაიწყო ჯოჯობითური წამება: შიშობილი, სიზოვლელი, კატორღული შრომა. ფანტატიზი ხშირად, ე. წ. „სანიტარულ დღეს“ ატარებდნენ. ტყვე ქალები კარსი გამოჰყავდათ, აიძულდნენ თოვლიში და უინფანო მთლიანად გამოშვებულე-ლიყურენ. ესენელ ზედამხედველ ქალებს ტყვეები ცემით შეჰყავდათ ოჩკანების ქვეშ, საიდანაც ცივი წყალი ჩამოდებოდა. უოველ ასეთ „სანიტარულ დღეს“ ათეულდობით ადამიანი ცეცდებოდა.

უნიშვნელო დანაშაულისათვისაც იუ უსატყვისე სასჯელები იყო დაწესებული. ტყვეებს აიშულებდნენ, არ აძლდნენ წყარს, სმადნენ ცივ კარც კარცა რკინა და სანდები უქროდნენ. იყო ე. წ. ჩაქარში ბლოკი. დაჭრიბურე-ლებს აიძულდნენ უყვალზე მშობი და დამამკრიბებელი სამსუო შექერსულე-ბინათ. სიწინედ ზოხოს ობალსუბო დარტყობა, ხაჭარში ბლოკის შემდეგ ბე-ერი ქალი ემდებოდა. გონება კარგავდა, ეკუთრებოდა.

თავისი სხატკითი განსჯურებითი გამოჩირიება ნაჯისი შედამხედველი, ოცდასამი წლის ღამაში ესე-სელი ქალი დროითაც ბნეცი. იგი მამდელი საღისტიც იყო. შეუმწინელია მიეპარებოდა ხომელ ტყვე ქალებს და სრულად უნიშურად სცემდა მათ ზოხით, შოლ-დენ, ფეხით. დროითაც სხვა ვახარებულნი ჰქნდნა: შეპარებოდა ბლოკში და ათასგვარი სასუალებებით აღიზიანებდა და აწვლებდა სულიერად დაავადებულ ტყვე ქალებს. (დროითაც ბინეცი სიყვადილიო დასაქვს 1947 წელს).

ტყვე საბჭოთა ქალები, ასეთი სასტიკი რევიმის მი-უხედავად, მაინც მტკიცე უარს ამბობდნენ გერმანულ-სა სახმელო ქარნებში მუშობაზე, ვერაფერთა ტანწვა-წამებაზე ვერ გაბეძა ჩვენი ქალების ნების-ყოფა.

შემოდგომის ერთ სუხიან დღეს მ წ ტყვე ქალი მი-უვანეს ქალაქ ბარტო, სადაც ფირმა „მაურბერგერსტალ“ საავიაციო ქარხანა იყო. ტყვეები დააწერებენ

და უბრანეს შესულებუნენ საამქროებში სამუშაოდ. არც ერთი ქალი არ და-წარა ადგილდენ. იდგნენ ერთი საათო... ორი... სამო... შეზინდა. გარედო შე-რურ დილაო, ტყვე ქალები ისე იდგნენ, ფაშისტებმა ქალები მთლიანად გააწი-ბლეს, დღეობილობა ტყვეები იუნიფორმდენ, მაგრამ მაინც ადგილდენ არ მ-კროდნენ.

მაშინ გერმანელებმა ჩველიდან ოთხი ქალი გამოუყურენ. მათი გადაწყვე-ტილება ასეთი იყო: თუ ტყვეები მუშობას არ დაიწყებდნენ — ყოფილი ქალებს დაჭრებდნენ. მდგომარეობა გამოუვლიო გახდა. ტყვეები დაიძვებნენ. მტრე-ვათი საავიაციო ქარხანაში. ბრძოლამ ფარული სახითაი მიიღო. დაიწყო სისტე-მატური საბოტაჟი. ტყვე ქალები, როგორც ელ დროს მოიხებულდნენ, აფურცე-დნენ ბურღებს, დაზუბეს, მუშობიდან გამოჰყავდათ ძვირფასი ჩარხები...

ერთხელ ტყვე ირინა ღოშოვანიას ზურგიდან ესესელი ქალი მიეგარა და ფეხზე გავარჯობებული ტყინა დააღო. ირინამ ჯოჯობითური ტვილისხანე-გარნიბა დაქარცა. იგი გონზე ტარხის საავადმყოფოში მოვიდა. მას შტრატეგე-ლიად დასტრიალებოდა თავზე ქართული ქალშვილი ქეთლიო ზომერკია.

მალე ნაპეწო შექინა ინტერნაციონალური კომუნისტური რკალი. რკალ-მა ბანაკის იმიტებზე მაინაგრე თავის წარმომადგენლები, რომლებიც ტყვეებს

ჩავესტრუცი-სიკვდილის

აწიბოდნენ და აწიბოცილებდნენ რკალის გადამწყვეტილებებს. რკალი ბეკირ-ეროვდნენ ტყვე ქალი შედიოდა. რკალის წინებები იყვნენ: ე. კოტეხი (ჭაუფის ხელმძღვანელი), ა. ღოშოვანია, ქ. ზომერკია, ა. სოკოვა, ე. ბოიკო, ე. უდოვინ-კო — სულ 20 ქალი. კომუნისტური რკალი ხელმძღვანელობდა საბოტაჟს, აჭრებდნენ პროლანაციებს, აუბლებდნენ პოლტაწაულებს წრეებს.

1944 წლის 6 ნოემბერი იყო, ოქტომბრის რეკლამისის ოცდამეშვიდე წლისიყავა წინა დღე. საბჭოთა ქალებმა ქეთლიო ზომერკის ხელმძღვანელო-ბითი სადაცა უნიშელ წითელი საღებავი და ზურგის შეუღებს, სახელმძღვანელო დამაზებულ დროშაზე ცაყით წაწერეს „СССР“. დამი ქალები ათას-რენ ნაპეწის ერთ-ერთი შერბის სახურავზე და წითელი დროშა გადმავლეს.

1945 წლის აპრილში ფორმე ჩავესტრუცი მოუხებოდა. ესენლებმა პანი-კამ მოიკცა. მან ბანაკში გამოიყვანეს ცოცხლად დარჩენილი ტყვე ქალები და დასავლეთისაკენ გააციეს, საიდანაც ირბოვსლები და ამერიკელები უბეძდნენ.

ქოვეან ზომერკია რამდენიმე ტყვესთან ერთად გაიქცა, ვიდრე პირვე-ლი საბჭოთა ტანეცი გამოჩნდებოდნენ, შარკოს პირას ტყვეი იმიშებოდა.

და ა. აღედა სანტარო დღე, რკოც შესაძლებელი გახდა გაუბეძულე ქარ-ველ ქალს ქოვეან ზომერკის მკერდიდან ჩამოეღოქა წყული ნომერი „17430“.

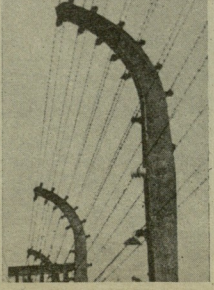
...გვიდა 30 წელი. თიღისში ქოვეან ზომერკია სახელზე კლეო უწყვეტად ამოიკვდა მაღის წერილობა. კონტრაგეზუ დარტყმულ ბებულე შექინა ნაპეწის სახელობის ქვეანის თუ საღვარცაგობის სხვადასხვა ქალაქების სახელები. ქეთლიო ზომე-რკის წერენ ნაპეწის შეგობრივი, სრულიად ურბინო ადამიანები, სახლგარეშე-ბი, რომლებო შობილობი დაღებუნენ ფაშისტის სიყვადლის ნაპეწებო.

ქოვეანისათვის იმ წაქცულად არ ქცეულა. იგი წარუშლელ ტვიადელ დარჩა მის სულში. და ახლა, რკოც ქოვეან ზომერკია პირინათა და მოსწავლეთა სასახლეში თუ ფორმელად და ტყვეობის მეგობრებთან დასაჯობებს, რკოც წაქცულად ხსენენ, ამ ქირანაშამა ქალმა კარგად იყის ფასი მწვალობის, ადამიანური წუხილის და ბეწინებებისა.

ქოვეან ზომერკია აწმადა აქტორ მუშობას ეწევა მისი ვეტიტრინათა საბჭოთა კომიტეტი. მას სწორად იწ-ვევენ ჩავესტრუცის უოვლი დეეუთა და სხვატპობი-ლის დამცველთა შეხედებებში...

—დაე ორბოდათი, თუნდც ანა წელი გავიდეს! ერთაფერი ექვ გამარჯობებს ფაშისტ დამაწმავლებს, — ამბობს ქოვეან ზომერკია, — უველოდერი უნდა გავკე-თილი იმისათვის, რომ ასეთი საწინებება აღარ განე-ორდეს!

რომეაბრ მებერელოზნილი

პეტრე მელიქიშვილისა და ივანე ჯავახიშვილის შე-
მოქმედებით ურთიერთობა მცენიერთა რაიონული მე-
გობრობის ნაიშნია. ეს შეხიობობა 1917 წლიან დაიწყო
და მთელი სიცოცხლის მანძილზე ტრიალდებულია.

ასეთი ბერად უმცროსი ივანე ჯავახიშვილი ღრმა პა-
ტივისციკის ამტკიცებდა უფროსი მეგობრისაჲში.
პეტრე მელიქიშვილი იბოლესში დაბრუნდა როგორც
იღვასი (ნოიროსიანი) უნივერსიტეტის დამსახურებელი
პროფესორი. სამსახოლის ამხიონია იგი უმეცურეი ურერო-
ბი დავისი. საქართველოში ჩამთხელისთანავე პეტრე მე-
ლიქიშვილი ჩავსა ქართული უნივერსიტეტის განმარბათ-
ვის გამართულ მოძრაობაში.

ივანე ჯავახიშვილმა სათბავა რუსეთისა და ევროპაში
დაიარებულ მცენიერთს ტეტიონია ახლად გახშილი უნივერ-
სიტეტის რექტორობა. როცა ივანე ჯავახიშვილმა 68
წლის მიღწეული მცენიერთსაჲან თანმხიბა მიიღო, უხო-
მოდ გაიბარა, პეტრეს ეს ფაქტი ქართველი საზოგადოებ-
რობის დიდ გამარჯვებულ მიიჩნია.

1924 წლის თებერვლიან პეტრე მელიქიშვილის საქვე-
ნიერი მიღწეულების 50 წლისთავის ზეიშვე ივანე ჯა-
ვახიშვილი ამბობდა:

„უბიღარის დამამხებურბა მცენიერთის წინაშე ფსდ-
უდგებლია და ამ დგარბათვის მან კიდევც მიიშვეცა
უდგადი ნაწილი არა მარტო საქართველოსა და რუსეთში,
არამედ ევროპაშიც, მაგრამ პეტრე მელიქიშვილის ფა-
ლი და დამსახურება სხვა მხრითაც ფსდადუგებლია
ქართული ერის კულტურულად აღიბრბინების საქმეში.“

1917 წლის, როცა ქართული უნივერსიტეტის დასრუ-
ბის საკითხი წამოიჭრა ქართველ საზოგადოებაში, ამ სა-
კითხის განმჭეო ამობრბადენრ ნებისთი თუ ნებისღებოი
მეტრ-მარჭეები ბევრი „უკავრებლები“ მხარუი და
გამთხურებელი გარკვეუი, რომლებიც ტურბივ დიმი-
ონი ურუმწოდ დადგენიბრდენ და ფაულად არკითარ
ღიბნბინების არ ზოგადენრ ნაწილად ჩეწეთეს ამ საწ-
ვლიშვილთ საქმის წამობრბა. ას სწორედ ახიი კრიტიკ-
ულ ღრბს საჭირო იყო მეუარად იმითი კაკი, რომელიც
შესაბუნება ქართული უნივერსიტეტის იღვის პრესტიჟის
ამაღლებას და ჩეწი დღეებინებელი მტრების საწულადიდ
აღებებს.“

ღიბს, ასეთი დიდი ნებისყოფისა და დიდი მეცნიერ-
ული რეალიზიი აღწერული დამანბნ მოსტეხსა ქართველ-
მა საზოგადოებამ (ივანე ჯავახიშვილის ინიციატივა პეტრე
მელიქიშვილის რექტორად დანიშნობა თამაშად მთელი
ქართული საზოგადოების სურვილის გამბხებება — ჯ.)
თავისი უმაღლესი სამწებლებლის, ერის ამ ტკმარობით
სამაყის დამტკიცებლად და მომავალში მის ასაღიბრბებ-
ლად. ეს იყო ჩეწი თანამშემულე, ჩეწი ერის ელწულ
ნაღები მელიქი, დიდი მეცნიერი და დიდი მოქალაქე პეტრე
მელიქიშვილი, რომელმაც პირველ შეხმარებასვე
სრულიად უყოყმანოდ, სრულის რწმენით და მომავლის
პრწმენადღ იმეული იყისარა ჩეწი ნორში და ძირკავამაჯ-
რებელი უნივერსიტეტის მეურეობა. ღიბს, პეტრე მე-

საგარო პოლიტიკა

საგარო პოლიტიკა

ლიქიშვილი, მიუხედავად ყოველგვარი დაბრკოლებისა, არ მთრიადა ამ მოთხულებლობის დროსაც კი იმ დიდ შრომას, რომელიც მას მოუღოდა ჩვენი უნივერსიტეტში და ქსამეიული ატკინებით ჩავსა ჩეწი უმაღლესი საწვებლების საბიჭვილის განმტკიცებასა და განმარბრის საქმეში.

და ახ ყველა ამის შემდეგ, განა ვინმე გაბადებდა ჩეწ-
ნი ნორში უნივერსიტეტის წინაშედღე გამოდამჭრებას.“

ივანე ჯავახიშვილმა კარად იცხადა, რომ ნოიროსი-
ის უნივერსიტეტის სახელდგან პრეზიბრის პ. მელიქიშ-
ვილს მეცნიერული მიღწეუებისა და მეცნიერულ-ორგანიზა-
ციული შეხმობის (იგი წლებების მანძილზე იღვის
უნივერსიტეტში ფაულტეტის დგენი იყო) კარად ქვე-
ნად განმეორებულე ურბი ფარმეში შეხმეურბა ნიჭი-
ერ და მეცნიერბათვის თავდადებულე ასაღებრბი-
ბის იმ დროისთვის პეტრე მელიქიშვილის სახელდგანქ-
მული დამოაფხვი ხონ რუსეთისა და ევროპის სხვადასხვა
სამეცნიერო ცენტრებში მოღვაწიბობის.

პეტრე მელიქიშვილი აღიბარებულ იყო „ტალანტთა
მთელი ბუღღის მობამგინებლად“ (ს. ს. პისარდესცი).
პეტრე მელიქიშვილის ეს თვისება ფსდადუგებულ იყო
ასაღებრბულე უნივერსიტეტისათვის, რომელმაც ეს-
შიმ სჭარბებულე ნიჭიერი, მეცნიერბათვის თავდად-
ებულე ასაღებრბობის მოხიბდა აღზრდა და დწინურე-
ბა და სახელადუგებლ საქმეს პეტრე მელიქიშვილი სო-
ციტლის უმანბნწელ დღეშვე პეტრე უნივერსიტეტი და
მისამბაბი თანამშემდგობით ამოცოცლებდა.

პეტრე მელიქიშვილის გადღებობა რექტორბობიდან, ყო-
ველგვარი წინასწარი შეთხმინების გარეშე, მისი პირადი
სურვილით მიხდა. ის აზრო, რომ მის თითქმის ეს აღვი-
ლი დროის განმანზღებელი მონაცეების შემდეგ ივანე ჯა-
ვახიშვილსათვის უნდა დავიბო, სწორო არ არის. პირი-
ქით, ივანე ჯავახიშვილი ყოველბიბარად დილდობდა, გაყინ-
გბიღებობდა პეტრე მელიქიშვილის სარექტორო მოვლა-
წეობა, ამიტომ იგი დიღბნდა არ თანმშემდგობ რექტო-
რობაზე.

პეტრე მელიქიშვილს შემდგომაც არ შეუნღებია მეც-
ნიერული და მეცნიერულ-ორგანიზაციული საქმიანობა
უნივერსიტეტში. მტეც, იგი ყოველთვის პროფესორის
შეავლებობის უფინმუნებად აღზრებების მატებლი იყო.
სწორედ უნივერსიტეტის პროფესორბას თვლიდა იგი
თავისი მოღვაწიბობის ყველაზე შობაგარ მომხიბად და
ასასხიბავე, მიუხედავად ხანდაზნობლიბისა, არის დიდი უო-
კვამს ურბი საუნივერსიტეტო დავალებებზე.

სამეტიო ხელისუფლების დამჭარბების პირველვე წლები-
ში დამოაფხვი ქართული უნივერსიტეტის აღმშენებელი-

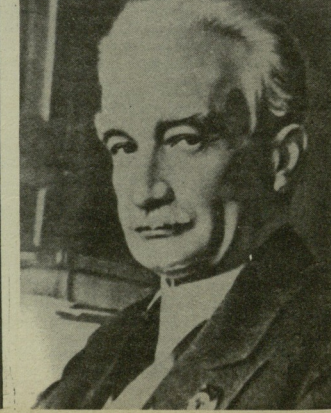
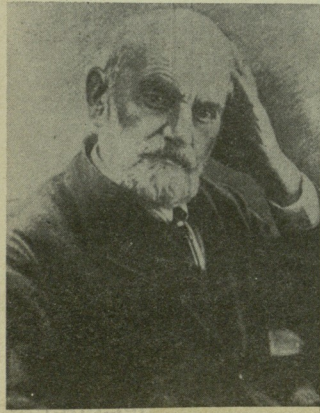
ბის პრეციბი. 1924 წლის 30 სექტემბრის თბილისის
უნივერსიტეტი აგრინობითიდა ფაულტეტი შეიქმნა, ჩეც
განმარბრებით მხინწელობით იყო წეწი სახალხო მე-
ცურბობის განბიბრებლობის მიხედვლ დგინებელი
მელიქიშვილი თრბდა. როცა ფაულტეტი დაიწყო, იგი
დადი წლები გადღებულე საქმესაღებრბელე მუშაობი პიჭე-
ბას იბიდებდა, რომ იგი უბას მეცნიერობა, უმანბნწელ
დაღ-ღენრს და დწინებელე მსახიბი, მსახიბი უმე-
ფას საქმიანობის. მთავალი მეურეებელი არ დაიბა-
სი ის დგაწი, რომელიც პეტრე მელიქიშვილმა აგრინო-
ბითი მეცნიერბობა და აგრინობითული კატებრის აღზ-
რების საქმეს მიიბუნდა — სოციტლის უმანბნწელე წლებ-
ში მან ამ საქმეს შემწრა.

პეტრე მელიქიშვილი უღღებს სიყვარულსა და პატი-
ვისციკას ამტკიცებდა ივანე ჯავახიშვილისადმი. ეს პა-
ტივისციკა არ შეისისზღებულა საყაროდ იმის აღნიშვნ-
ით, რომ უნივერსიტეტის მუშაობა ვადამწევეტი როლი
ივანე ჯავახიშვილს ეკუთვნებდა და რომ იგი უთავადერ-
ბით ბარბიდა და სულმანბდებელი იყო უნივერსიტეტისა.
პეტრე მელიქიშვილი ყოველბიბარად უმხარბობდა ივანე
ჯავახიშვილის სარექტორო მოღვაწიბობის, იგი ატკიცებუ-
ლი იყო მისი მუშაობით და ამასთანვე ზრუნებდა იმი-
ნობის, რომ დამსებულ სარქტორად და სამეცნიერო მოღ-
ვაწიბობას ივანე ჯავახიშვილსათვის ზარბი ამ მოღვაწე-
ბის შეღლის კანბიბრებლობისათვის ზარბი ამ მოღვაწე-
ბის განბიბრებლობა 1926 წლის 29 მაისს ბათუმისადმი გამოე-
ზარბიდა პეტრე მელიქიშვილის წერილი, რომელსაც პირ-
ველად დაქვეწებე:

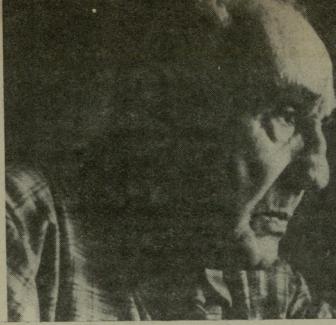
„დიდადი პატივცემული და საყვარელი ივანე!„
„ამბავი მიმიღედი ტყუილიდამ, რომ თქვენ შეუძ-
ლოდ ბრბანდებოთ. ამ ამბავსა სამინდელ ვემწეწება. უნ-
და მოგახსენიბო, რომ თქვენ თქვენ თავს სრულებით არ
უწიბობებდებოთ. დიდიმამ სადამამბინის მიხედვება არ
გამტკობს, ყოველ ურბალი საქმიანობის შემდეგ გარტეგუნ
თქვენ მალა მოგახსენიბო და საქმიანობის უნდა იმბარბო-
ბა და წერილბინი საქმეებისათვის, ამ უმანბნწელეობი-
სათვის თქვენ გეცხო იმის თანმშემე.“

უნდა მოგახსენიბო, რომ მე მისამხავს ბევრი გამბი-
წინლა პიროვნება, მაგრამ იმგვარი, როგორც თქვენ ბრბან-
დებოთ — დიწი, მიბიტეტიური, პატიონანი, ნიჭიერი,
შეინმბითევიც, მე არ შეხვედრბია... ის დიდა საქმე,
რომელიც თქვენ მიერ შექმნილია, მიიბთის თქვენს
კანბრბობისად. ამიტომ თქვენ უნდა დასიხეწებით, გამგარ-
დებ, რომ უფრო ნაყოფიერბა შეუღვეთ შრომას თქვენ
საყვარელ დარწიბი.

უბეწვი და მწურვალევი გიცინი ჩეწი საყვარელი ივანე
თქვინი რეალული მეგობარი პ. მელიქიშვილი.“
ორი დიდი მეცნიერი — პეტრე მელიქიშვილისა და
ივანე ჯავახიშვილის მეგობრობა და ურთიერთატკიცის-
ციკა ტკმარბილად მისამბაბი მატებლია მეცნიერობა მრავ-
ელი თაბისისათვის.

მარცხენა მხარეში პეტრე მელიქიშვილი
მარცხენა მხარეში ივანე ჯავახიშვილი

უბრალო

გაზეთი

უსათაურო მიდგნა

არ მოეცამს, მაგრამ მუხის რომ იცოდეთ, როგორი რილით და მოკრძალებით ცვდილობთ გავაო თქვენი კარები! იცების მართლა აღარ შემწვევის ახალგაზრდული ცეცხლით ვიწოდებ? მაგრამ ნურახდროს წუ შემოვიცდებით, შემეხებთ მხოლოდ თქვენი თვალებით!

შეეხეთ ჩემს გულს! სხვა არაფერი მე არ მახარებს, არ მანერტავს, მაშინ მხოლოდმა მე ვცვლივარ, ჩემში უფროდ გამოიძარებს, ჩემს დეინაგა თქვენს დაბოლო თვალში! არ ვიცი, არა, არ უცი თადად, როგორი დავიცვა სამშვიდო თქვენი, არ დავიკრძოლოთ ეს შემდრობა, და უნაწესი ვარდების ენით ვიხარის, რომ მხოლოდ თქვენით ვარ ავალ, რომ მებავება სულს სიღრმეში ნათლო გრძობის და სასიხოს, მივიღებო ქაძმალთი, და როცა წერის, შულის წერის თაღებს შემომიხანებთ, — ეს ერთი წუთი სიცოცხლის უდრის, — ის მდლოვარებს ჩემში აღაძრებს! განდევნი სულნი და ნაღლიან დაღრმეს, გული კვლავ ენებოთ განავარდებს, და როგორც ერთდროს, როგორც სიძობის დროს, როცა ნიციოდებს, როგორც პოეტის, ვერავად წამებს, ისე ვაუთავა დახეხვებში დახმეს, და წიწილ დღინით ავისლი თახის (თასწუ ტრევალის ელვას დაუბრტყვ) თქვენზე ოცნებით, წერის თაღებზე, თქვენზე ოცნებით, მე ისიც, ისიც დახმეს გაავაო!

გამოჩენილ ქართველ პოეტსა და საზოგადო მოღვაწეს კოლხე ნადირაძეს დაბადების ოთხ-მოცი წელიწადი შეუსრულდა. ეს ღირსშესანიშნავი თარიღი დიდი სიყვარულითა და პატივისცემით აღნიშნა ჩვენმა საზოგადოებრიობამ. კოლხე ნადირაძე „დროის“ დაარსების პირველი წლიდანვე აქტიურად თანამშრომლობს ჩვენს ეურნალში და დღესაც განაგრძობს ნაყოფიერ მოღვაწეობას. ჩვენი ეურნალის ფურცლებზე სწორად აქვეყნებს შესანიშნავ პოეტურ ქმნილებებს.

„დროის“ რედაქცია და მისი მკითხველები სულთა და ბუთი უმოკლესად შესანიშნავ პოეტს სახელგანთ იუბილეს და ახალ გამარჯვებებს უსურებენ სამწერლო სარბიულზე, ბედნიერებასა და განმარტებლობას — პირად ცხოვრებაში.

საბრძო კლდეაუმილი.

გულწრფელი პატივისცემით და სიყვარულით მივცხადებ ჩვენს სახელგანთ პოეტს კოლხე ნადირაძეს. თანმიმდევრული და კოლხე ნადირაძე... ცოტა არ იყოს, იმდელი დასაჯერებელი მეჩვენება. მაგრამ ვინაიდან ნამდვილად ასეა, კიდევ უფრო სავიწარფო მტრინა არა ეს ვერსუტური სიჯანაღლე, არამედ ის ამბავი, რომ დღემდე შეინარჩუნა თავისი პოეტის ცვლი შესანიშნავი თვისება, — პოეტური სიღვა, ასაღმარებელი შემართვა, ჯანთი სახეს ხილავა და სინაღლე ვადაიკითხო ბოლო წლების ნამდვილად დაწერილი მისი ლექსები და საესხითი დაქონებებით ამ სიტყვების სამარტოვნი.

ან რატომ უნდა მეჩინდეს რაიმე ეჭვი, რომ იფიქრო და დაიტყუას თქვენც, ვინც კითხვების კოლხე ნადირაძის პოეტურ ქმნილებებს და ათხვევ შეხვდებით მას.

მე მიწვევს ჭაბუკობის დროიდან ჩემი საყვარელი მეგობარი, თუ ვერ დაწვდილო ცდუნება და ზოგი ისეთი რამე-მეუ გაეხსენო კოლხეს მიზრფადიდან, რისი გახსენება, შესაძლია, არ შეეძლებოდა მის ასაკს, მართალია, უბრალოდ კაჟია, — იქნებ რაიმე ჯალბუნური ნაყოფიც აქვს მიმთხვეული და ის უნარტუნებს ასაღმარებლობა, — მაგრამ მაინც რვა ათეულია მის ატყარონზე და ეს გარემოება ვალდებულს მშობის შეეცვეო მებრძოლი ნაწილი.

ვაგონებზე უმოთარება მისი აღრინი ასაღმარებლობის რამდენიმე ამბავს. იქნებ აქ ვინმეს ლეკას, ის რე უნაური ვიფილიო სიძაბუკუნი. ასაღმარება კაჟს კიდევ ეპატრება ხოლმე დაუფორმობა, მაგრამ კოლხე ზოგჯერ დღესაც იქნებ ამ ხასიათს. აი, მაგალითად, ის ახლაც იცნებობს ხოლმე ჩავადებს ქუთიათში და მაღალი თეთრი ხილვანდა აზრითებულ რიონში გადახატებს.

კოლხეს დედა, ქ-ნი ანა, სარწმუნოებით კათოლიკე, დიდიდ დეგანმობარე იყო. ძლიერი ვინის სტრასების ქმნივე ცდილობდა და ცდილობდა თავისი ნების, ის კათოლიკური შვილი, დღისმიწვევზე აღეზარდა. ქუთიათში მრავალი შესანიშნავი ოჯახი ცხოვრობდა ქართველ კათოლიკეებსა — ყაენიშვილის, ნაზარაშვილის, ფალიაშვილის, ხეინაშვილის, ასაღმარებლის და სხვათა. რიონის პირის თახის ცუცხლებზე კომუნალი. ქ-ნი ანის ნადირაძის ცოცხლ ცენარას დახატავა აქ თავისი შვილი და პატრი დამარტეს წირებას ამტყინებდა. გულწრფელი მანდილოსანს სრული იმედი ჰქონდა, რომ შეიძინა ხასიათის კათოლიკური წირვა, ორღობის დიდებული მზა და პატრის ქადაგებანი დიდ ზოგაღმას მიახდინდნენ ვაჟზე. ამის იმედს ამტყინებდა ის, რომ პატრს კოლხე მართალი ვერადღებოთ უსწრედ შესანიშნავ სანტებს, რომლებიც გამოსცემდა ორდანი იმას აი ვერ მიხვდარყო, რომ ეს პატრს სრულ სხვაგვარად, თავისებურად აღიქვამდა მხოლოდ ამ კა-

თოლიკური წირვის, თუ შეიძლება ასე ითქვას, ბრწინვა აღატრსტრებს. ვიფირო, ამ ამბავს უმდვიდოდ არ ნაღვლია კ ნადირაძის პოეზიაში, და აზარტებულ იმინს თავი მის ლექსებში.

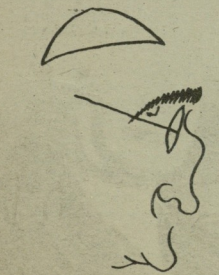
პოეტს მამა ცნობილი ექანი იყო ქუთიათში. ის ბევრს მუშაობდა როგორც მურნალი, მაგრამ მაინც პოულობდა დროს, თავისი მდიდარი სანიშნავი ბიბლიოთეკიდან ამოერჩია მხატვრული ლიტერატურა და სხვა დრო რომ არ ჰქონდა, ძილს წინ წავიკითხა წიქნი.

მამის ბიბლიოთეკაში ჭაბუკეს კოლხე სხვათა შორის იპოვა უ ეკურსის ოცნებები. მამ არ იყო, რომ დღად გატრტყილი არ კითხულობდა თავისი მამობის წლებში უ ეკურსის წიგნებს და არ თანაურგანობდა თავისი უფლებასათვის მებრძოლ იმედიებს! ამ წიგნებს, ის ოცნებებს, და დიდი ვაგონს იქონია ასაღმარება კოლხეზე ჭაბუკით კოლხე დედად, რომელიც სახელგანთი ხანდახან უცხოეთის ეურატრებზე დადიოდა სამედიცინოდ, თან წავიკვანა შვილი და, აი, ერთხელ, სამწიფო საფრანგეთის ეურატრებზე ყოფინას კოლხე შეავლიონა ერთი თავისი ასაკის მეგობარი ბიჭი, მათი გაუფიცვტებს ამრიკამში ეკნით სახელგანთ იმედიებს და ასაღმარებლობა. მამ იყის, იქნებ კიდევაც შესაძლებდნენ, მაგრამ შიშლის დაკარგვით გამარტებულმა დედამაც ბოლოს მანდე მიავტეს ბიჭუნის ცვლის მარსაღში და დაბარტუნეს იმინი.

ას, რამდენიმე დამ შეიძლება ვაგონებში მამობიდანვე მოეხვინა ჩემს მეფობაზე! რომ არ დამარტუნდეს და დასწრებებს თავის თაფავდასავტებს, დამწმუნებელი ვარ, გატყინებ წიგნითაფრებს დასაბარტებლობა. კოლხე ხომ პროზაიკოვინ არის და რამდენიმე ძალიან კარგი მომართობის ატყარია.

მაგრამ კოლხე ნადირაძე უპირველეს ყოვლისა, მაინც პოეტია და სამოე წელიწადზე მეტია ბრწინავს მისი სახელი ქართულ პოეზიაში.

შოთი, არ შეეცდები, თუ ვიფიქრო, რომ მისი გზა ჩვენს მწერლობაში მაინც ბედნიერი იყო. ეს „მანალი, უსალო ლიკოისი“, როგორც მას შორის მასტრანდა უწოდებ თავის წერილში, თავადვედ შეწინა და მიიღო მწერლობაში მშობლები სხვაგვარი მომადელსათვის ამზადებდნენ თავის პირმშობს, მაგრამ შალიო იმედილობა და მწიფედ ტკიანე ტკიანეთთან, ცალკრბანს გაყარებამდვილობან და სანდარი ცირკუქითთან დაბლოგბან სხვა გზით წარმართა მისი ცხოვრება. ქართული სიტყვა, ქართული დღესი, პოეზია — ეს იყო მისი ერთადერთი და ქმნილობა მომადელთა. უდარდელი ცხოვრება და კომფორტი პოეზიას მისათვის არ უბოძებია. ლექსით იყო ცხოვრების დაგზავნა მუცა მეგობრებთან ერთად მის მიერ დატრებული სანაღალი და ამასვე დიდი ბედნიერება მისთვის არისძილს არ არტყობდა. ამ ბედნიერებით ხვდება ის დღესაღმად ღღესაზე.

გეგობრული შარკი თინარე გომოლაშინას

კვირის პარკი

საუბრე საუბრის პოეზიაზე სიტყვას ისე ვერ ჩამოვადებ, რომ კოლო ნადირობის სახელი არ ახსენებ. სიტყვას ის ბრყინველი ოსტატია იმდროინდელი სიტყვა უნდა აღვნიშნავ, რომ პოეზიის საშუალო ქართული ენისთვის და საუბრის ხმა ერთ კომპლექსურად დადგინდა არ ჰქონდა. მჭიდროდ დიდდა, საოქმელის ტექსტა. ტრეკოვლი გულწინად მოტანდა ზოგანა განმუქვის ტექსტობა. ცხოვრებაზე უნდა ვთქვათ "წარმოადგენის ჰაბუკუი ხიზლდე ხელისფართობი აქვდევდა თვითონებზე შემოქმედებით ვხსან.

კოლო ნადირობი სიმბოლურად კომპოზიის ერთობი თვალსაჩინო წევრი იყო და მას საზოგადოებრივ ცხოვრებასა და პოეზიის დანიშნულებაზე თავისი თვითონებზე განსვადებულ ღრია არ განიშნა, მისი შემოქმედება მოქალაქეობრივ პოეზია და საზოგადოებრივ იდეოლოგიკ ადვანსი ადვანსი ურდულდგარი იმდენადან დაფაროებულად და უსილუფო ცხოვრების პოეზიას ერქვა და და უსილუფო სიმბოლური წარმავალად, მორადე ტექსტობა. — "ი, თვით საშუალო, ვიი უსილუფო მსუბუქი ჩრდილი, მხოლოდ და მხოლოდ სინათლის და სუნთქვა წარსა".

მაგონა, თუ დღამდ ჩავუვარდებით კოლო ნადირობის ამ პერიოდის პოეზიის ხუნებას, არ შემიძლება არ შევხაროდ მასში პოეზიის, დამოკიდებულობის გათვითონებუ ნიშნებს, რაც მისი ტექსტის ერთგვარ "თავისებობებს" ანიჭებდა ინტინაოვრადაც და მინათსი მსუბუქობითაც პოეზიის ლირიკობა მას თავადანვე უფრო დარბარობრივ და ლაზიარობრივ იყო. განცდები უფრო სიღრმისეული შეუქმნი ჰქონდა, მსუბუქი ტექსტი, არა რომ სტრიქონების შედარებულ ტექსტს და ჩავუვარდებოდა აღიქვება, მისი შემოქმედებით თავისებობებს არ იმეორებოდა. მათი ფორმალური მიღწევების პოეზია არ იქნა, დღევანდელი გამაბიონებელი ფარავნა რომ ვიხსოვრო, უფრო "რთული" და "ინტენსიური უფრო", ფილოსოფიურად "დამამბეჭდი" ფორმის ტექსტობა; პოეზიის აღინაგნებელი ტექსტების უმრავლესობა უმრავლესობითაც შეეხება ზოგანდაც თავისი ფორმის (თუ პირიქით), ისედაც განყენებულ თემში უფრო ურთულად სკანდალიზაც დროის მიხედვითაც და გვირგვინობადაც. ხალხის ცხოვრების ქარტილებების მისი ნაწილი დაუბრუნებულ სუბიე გამაბიონებდა ეს არა, უბრალო თანაგრძობიანება ვერ მიუღწევდა. ეს ქარტილებები თითქმის ვერდიდები უღელდა პოეტს და ისიც გულგრილად დღემდა, რადგან ინტენსივობა, რომ თავისი საზოგადოება ტაძარი ინტენსივობა, მისი ნაწილებების წინ თავდადობრივ იდგა და აღინაგნებელი სივრცეების კარტი დადამბიობდა, "ციხივდე მოსულ სივრცეებს ზახებურის დღით" უგრძობლად მიმართ შეუძნა.

„ვუფროვარ იმდენი, რომ ვეძარ ვეძარ ტრეკ არ მახარებდა — ამბობდა პოეტი. — რომ დღევანდელ მართკ სივრცეებს ვეძულე კარტიან. მე ვუფროვარ, რადგან ჩემს უსივრცეებს ვეძულე მოცულობის, მართკ შორილი. მე კერძის წინ ვეძარქვ მოცულობა ვეძვარ იმდენი, რომ ვანაღდა, რაც მახარებდა, რომ დღევანდელ მართკ დამჭირებელი ტაძრის კარტიანა".

უბნად მწილი იყო ასეთი უბნელი განწყობილებიანად განხილვა. აი, მისი საოვაფუხეობი საშობი სივრცეების თხალი ერთი დაიწყო. თითქმის უკვედავარ ვაფრანსა და ახალი დარბებლებანი დაჭირებდა. მაგრამ პოეტის ქნელი ნილითი დაფარულ სუბიე მისი სივრცე მანაც მწილი აქვს, მისთვის ტრეკის ბეჭტი არ იხვე ვაფრანსი არჩნა. და როცა ტრეკის ბეჭტი თვალსაწილად უქნენა, არა „პერი ვანდისებრი სუნთქვა" იწვევდა, ამდენი ვაფრანსი ვული, რომელიც მისივე თქმით, მხოლოდ ნაწილებად გამოდგებოდა დასარბებლად, განყენების იწყება და პოეტის შემოქმედების არსებობა სრული ტექსტობრივობა ხდება. ადრე სევა-

დის მომგებელი დამწიკი კი სივრცეების ჩაენიხი ნიშნები აღმართან და დანახა, რომ „ქვეყნად რალად დაიღო ხდება, სადაც ახალი სივრცეებ წიგნება".

მოტივ უმწილობა, „წარსული დროების მძიმე სედებებს", „ქვანა, ვათავდა ან დიხს, ვეცოვარ, ამდენ ცრულებზედ ის, რაც დღევანდელ, ვეც მინდა მერტის ხაზზე ხაზმირი, გულად ვაფრანს მაღლი ვარბობდა".

რომ ყველაფერი, რაც გულს აქვდენდა, რაც კი სტანდარტად ვინებდა მწიურად, რაც სისხლს ცრემლებზე თვალს ადენდა, გამაბიონებელი სიბიჭირი ვარბოი ვეცოვარ, თუ როგორ ვარ სავსე პირამიდ და მინათურ და კეთლი ვარბობი, თუ როგორ მინდა ჩემს თავს ვარბავდი, ვიყო კურკული უზამლს მძიობს.

ობიექტიური პირობების შევადგინილი პოეტის მსუბუქება მიუთხზებდა აღმობრენი თავისი თავისი სივრცეში „მოკლევად" ადრე თითქმის შეუქმნიეული საშიშარად მოტივი, თემბავარადაც ვარბობდა და ობიექტურ-სტრუქტურულადც გამდღღარად იყო. ვანყენებელი ფილოსოფიური თემბუნიანდ პოეტის პირი კონკრეტულ, ცხოვრებისეულ სიმბოლურ მოვლენებისაკენ იბრუნა. ამინათსი მისი პატრიარტობა შეავრენდა, ვეცენისა და ხალხის სივრცეების გამობავად ცესადელი, რეალისტური ფიცი შეიძინა. რაც მათგანა, „სიღამაში სურს" აღინაგნებდა წარმოდგენა შეუცვალად და სტიკურულ უსივრცეში პოეზიის შევადგინილი ცესადელი კეთილშობილი სიხადვე შესძინა.

კოლო ნადირობის თანამედროვე პოეზია გიზბავი და ვიტაკები პატრიარტული მგზნებარბობა. ამ თავისი გულწრფელი განცდების გამობავების უარბებელი ურულოა, მართალი, წარსული დიდების ორავანულად აუვრებინს ვარბულ სანქტობა დღევანდლობისთან და ამდღეობული საზოგადობის უზღვრის მია. საბჭოთა მოქალაქის სიამეუთი ახლებებს, რომ მას უფარს რომ, რომსხლად ჰქვია მისი ქართული. „და კიდეც მერტად დაიდა დაუღწეველი, უცდავი სული, მისი გეგნადი მიადა და მწიუ, მისი დიდება, მისი წარსული".

ამ თავის მოქალაქეობრივ ვარბობის "დიადი სევაფარტი" ურულო. მათთვის სივრცეებს მოვლი მისი არსება შეუძურია და „სტანკის", ცეცხლს ურულებს, სწავდა, მაგრამ ამ „ტანკვანას" ამ უფრო იგი ურუმი სიამოვნების ვარბობის, რადგან უფრო დაიდა და უფრო დამაჩინ ვაფრანს მას არ განიშნა; ტანკვანას სივრცეების საშიშროვან განიღის უსაზღვრება იწვევს. იგი ამჟამად, რომ მისი პატარა გულს ასეთი დიდი სივრცეული შეუქმნა დატაკის. საშიშროვანარბობი სინაწილით ამბობს: „ინ მმბტორ, ვინ შენეატეუც ვახალად ვანძირ ვფრანსებელი ამ ქვეყნად, როგორც კეთილი ანეი, — ერთი ყელმადე მართალი, ერთი უბრალო კაცი". ვანს ამ გულწრფელი საბჭოთა პატრიარტობა არ არის შევადგინილი პოეზიის სტრიქონებში, ანდრევიტივი რომ ვერცხ: „დამწიურად და ნივრად ცესული ვადამაგნებინს იბილისის, რადგან მე მუდამ მახლებნდა მისთან შევადგინი დიდებმ, რომ ცისფერი თვალმის ახლდა ჩემი ქალაკი ტეპობა".

ვანსაურბიული ენოლოგია მალა და მხატვრული სივრცეული შექმნა კოლო ნადირობის პოეზიის სწორად იმ დღეს, როცა ვან აღამართნა, ამქვეყნური ცხოვრებანი დაიხანა მწივნივრებში, არი მხატვრული შემოქმედებისა, აღამართნა რომ მწივრები უფხი დადევ, მისი პოეტური ატაკების და შევადგინის სახლდგარი არ ჰქონდა. მართალი, პოეზიის მწე კლავა მიუღწევლობდა მინათს, ამ ჩვენს სუბიე ჩამდგარ ურუნას საწაწებს იგი ვერ სივრცელდა, მაგრამ თითი ფაქტს აღამართნა ვინების უღადებს შეიძნა მიინგეს; ეს სასწაული, ამბობს პოეტი, აფანაინის ვინებებს უცდავების სიხვედნი ამბობს.

კოლო ნადირობის პოეზიაში სულ უფრო მსაზრად იტება ცხოვრების, ვარბობის სტიკურ-სტიკურის სიხვის სიხვი და მისი ვინების სტიკური ხაზზე პატრიარტის ვარბობის ცესადელი ვერცხი და სითობი ვმბატნა, მისი მხატვრული აქვან ცესადელი მოვლენობისა და ვინებების ქვეყნად, მტკიცარბობა ნადიდ შეუქმნა-პოეტური ვანსაურბიული ცხოვრების სტრუბობს, რაც უსაზღვრებელი ტექსტის ერთგვარად პოეტის თემბავარად ცესადელი ვინებებისა და სთუ ქვობის, ინტენსივობა თუ ქარბობის, ქალასია თუ სივრცის ვერტიკული ვინებებისკენ თნი აბეჭობელი შორბივობი საშიშროვანნი დიდებული მერტის სივრცეული აქვანს აწევს.

მაგონა და დარსსაწივანობა კიდევ ის არის, რომ მისი ლექსები სულ უფრო და უფრო ვეზობილად და ვეიტაკებენ თავისი მოქალაქეობრივ პატრიარტული პოეზიის, იმის სიამაყის ვარბობის, რომ სწორად მისი დიდი საშობელი არის ქვეყნად მრეხობის, საინფინის და წმუნად მძიობის მწივრები. და აი, ეს სივრცეური ვინებებება აწევს პოეტს უბერბული შემოქმედებით ძაბას. როგორც თვითონ ამბობს, ჩერ კიდევ შეიძარბოდა და წულგის წინაშე არ იხიებთ, კლავ ქართული სიტყვის ზეუტრუბის ხიზლდე, შემოქმედების პოეტიკის ვანს ვანცედის და მუხან სიხვის არ უღელდობს, ჩერ კიდევ ბეჭერი ხაზი საოქმედელი:

„მე ამიბოლებ მე თვალსა აღტის შენც, ჩემო მუხუდ უსავარბობი ვანცილი ვერცხი მე უნერტარის, დღეს მთავრებენი გული ამევისი სანებას შესნას სუბიე ვატარებ, ედმეტი ვაგლო ცეცხლის ვადარებ, შენ, სასაბერლო ჩემი მასო! ომბიბოი წლის პოეტის ამ სტრიქონებს ფიცი და უმზი არ აუღლით, ვეცხურებელი სავარბული პოეტის და მეგობრის ხანგრძლივ სივრცელისა და ახალ-ახალ შემოქმედების სისარბული.

კვირის პარკი

სიტყვა გზა ვართა ჩვენმა ძვირფასმა კოლო ნადირობამ, როგორც შემოქმედმა. სიკეთების ურუბელ დაიწყებდა მან ქართული პოეზიისა წინადა ხანდერბიტი და უნახსი ლირიკის სახელი. მისი შემდეგ დიდი დრო ვაიდა. და დღეს შეუძლია პოეტის იამაყის, რომ მისი ბეჭტი მწილდება ამწვერებს მივიც საუბრის ქართულ პოეტიკის ის ამბავი ვევა-მაყვის ჩვენს, მის გვიგონებს.

კოლო ნადირობის, როგორც შემოქმედის, არასრული წარბობიერება პოეტის მტრად რთულ და ძნელ გზაზე, არასდროს უღელტაბა მაღალი ოსტატობის სათვის და გულწრფელობისათვის, არასდროს ვერცხი სივრცეებისა და უკვედავების ურბინი უფრო მისი შეავრენდა, კოლო ნადირობის პოეზია აღამართნა სივრცეული და ტეკილოვანა ვახსენებ, პოეტური არი მწივრად და ნაოლთადა ვამოქმედის. მისი სიტყვა ვანკრებელი და მდღევანდა. მისი პოეტური სიხვედრის სათავე მომხდობელი ვარბობი, ხოლო ლექსის ობიექტი — დამიანი.

როგორც აღმინა და ამოიქვე კოლო ნადირობი ქმნილობდავ და ვანმეტივობული, ჩარბული სიხადვე და ვეცოვანობა ამწვერებს მის პირველსა. ამიტომ ვეცოვანს იგი ვეცდის — დიდეს და ბატარას. ომბიბოი წლისა კოლო ნადირობი, მაგრამ დღეს განცდებურბას იწყებს პოეტის დასრუბეტილი შევადგინება და ენტრება. ჰაბუკუელი თითოლოვანა ვახსენებ ბოლოდროინდელი მისი პოეზია, რომელსაც ხანდაზმულობის ობიექტი ნაწინაყული არ ტეკული.

დღესანს ვარის პოეზიის დიდი გზაზე ჩვენს სათნო, სევაფარტი და უბერბული მეგობრის.

ბამარჯვახის 30-ე
წლისთავისადმი მიძღვნილი
სამხატვრო გამოფენიდან

რუსუდან ჯაგრიშვილი. «ადუსრულებული მილოდინა».

პურამ ნავროზაშვილი. «ქარი დასველებულან»

● წინ, შიღოლ წინ!

● კავკასოს ზოგბუ.

● წინ წვიობისასკო.

ფიცილიუქსეტილიტა შინძონა შ.მ. ორბენილი დიდი სამაქლო ომი მონასწე დღეებში ფესიფებ შიპევილია ჩვენს სახმელეთო ქარებს იგი ერთა მოკე დიკანი იგი, რომელიც ასევე ყაფი სუფულელ სსკოთა ქალაქებს და სოფლებში შედიოდა.

ფიცილიუქსეტილიტა ფიცილიუქსეტილიტა მუდმივად მთელი სუფილია მუდმივად ომი სწავლიდა იგი უმუდლო შინძე იგი ამ წყარის ცრე მლისა და უსწავლირი მუდმივების, რომელიც ფეხსტა ოქსანტიტა შიუტასეს წყარის სუფი.

შინძეი წვირბენილი შიდიარ აჩქეში ახლა უკვე მტირბილი ქსედი შიუდლი ფიცილიუქსეტილიტა მსახურა ვერანდ „ფიცილიუქსეტილიტა ფიცილიუქსეტილიტა შიუტასეს, რომელიც წვირბენილიტა და კავკასოს შიუდლიუქსეტილიტა ახლადმული კარბიბა ახლებელი.

● მიწებარა.

● მიწებარა.

სა იქუნოლა გენერალს

101674 52063705 ფიცილიუქსეტილიტა

იგი მინეული შიუდლირი ტიფისი

● სახელმწიფო შიუდლირი ტიფისი შიუდლირი ტიფისი.

● მსწ დამოტრედი შიუდლირი ტიფისი.

● ეს სუფილიტი ტიფისი კავკასოს შიუდლირი ტიფისი.

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

იალაღებისკენ

ალექსანდრი სპაქოშის ფოტო

საქართველო

ეროვნული გიგანტი

საქართველოს ტერიტორიაზე უძველესი ისტორიული ძეგლების გვერდით ისლამის ხანის მრავალ მნიშვნელოვან ძეგლებს ვხვდებით, რომლებიც თითქმის მთელი ირანის მიწა-წყალზეა მიმოსხნული. განსაკუთრებით მდიდარულად არის წარმოდგენილი ახასიანთა ცხოვეთი. სახასლენი და მეჩეთები, ცერხისა და მინეტები, მატერიალური კულტურის სხვადასხვა სახის ნივთები უზავდ არის დაცული შემადინარესობით. აქ არამა ზაღოფებს თავის სახატარ კალაქში ჰქონდათ, რომელთაც განსაკუთრებულ ყურადღებას იქცევდნენ. ზაღადი, ზაღადი არამატრო ხალხოვანის ცენტრი იყო, არამედ დღესაც ირანის არსებობის პოლიტიკურ და კულტურულ ცენტრს წარმოადგენს, ძველი ხალხოვანები, რომლებიც აწებულა ახასიანთა ხალხოვანის დროს, დღეს წინაა დადგობულად არის მიჩნეული და პლაგიატიზმი თავისთვის ჰქონდათ დაცული.

ჩვენ ვინახული ზოგიერთი ძეგლი, რაზედაც კვირით გვიქნება საუბარი.

სამარა (მაღლი)

დღლიდან ბრწყინვალე დარი იდგა. საგრძობლად თბილია. გადაქვეყნებე სამარა დამთავლებიანა. დღლი აღერ მსუბუქი მანქანით ბაღდადის უნივერსიტეტის თანამშრომლების თანხლებით მოსკოლსაკენ მიმავალ გზას და-უადვიებთ.

ბაღდად-მოსკოლის გზაზე თითქმის ორსაათიანი მგზავრობის შემდეგ მარცხნივ გადავუვლით და სამარის ღორსუნსინანზე მინარეთს „მაღლი“ ვეწვივით. „მაღლი“ (ან „ალ-მაღლი“) წარმოადგენს მინარეთს, რომელიც დაახლოებით 25 მ-ითაა დაშორებული დიდი მეჩეთის კედლიდან, „მაღლი“ არაბულად „ხეველს“ ნიშნავს და მართლაც, იგი სპარსულად დახვეწულ აგურის ნივთი-ბოთაა, რომლის სიმაღლე ძირითადად 58 მ-ია, აქედან მინარეთის ძირითადი ხეველიდანია წაწილის სიმაღლე 22 მეტრია; მას თავზე მგზავლი, ექვს-მეტრისანი საყარათლო კოშკი ადგას. კოშკში კიბე ადის, რომელსაც მინარეთის კოშკის თავზე აყვავებენ. ამაყად კიბე მიანგრეულია, „მაღლი“ მაღალი კვადრატული ფორმის პლატორმაზე დგას, რომელსაც 82 კვ. მ. ფართო უყავია. „მაღლის“ ძირიდან კოშკამდე მინარეთის რიგგულ ხუცი ხეველია. ამ ხეველით დღესაც შეიძლება კოშკამდე ასვლა. რიგორც ჩანს, ამ გზით მინარეთზე ოდესაც შეიძენიბე აღიღონენ.

„მაღლის“ ახლოს დასაბრუნებელი კედლებია — ეს დიდი მეჩეთის ნაშთია. იგი, ისევე როგორც სხვები, ახასიანთა დინასტიის ერთ-ერთმა წარმომადგენელმა ააგო. მუთაჰმადი პანენ (883-892 წწ.); მას სამარა თავის სახატარ კალაქად ხელდა. მეჩეთისათვის მანვე შეუარის სახასლის მახლობლად (ს. მ. ხ. და-შორებით) ბოციც, რომელიც იგივე სახარას წარმოადგენდა. ზაღადი მუთაჰმადი-ქაღალდი (848-865 წწ.) მეჩეთი გააფართოვა და სტრუქტურა „აბუდული მინარეთი“ ააგო.

ამაყად მიმდინარეობს „მაღლის“ რეკონსტრუქცია. თუცა ამ შესანიშნავ ნაგებობას დაზიანება არცოდ დადგა განუვლია. ერთეუმი მინარეთი იმდენად პოპულარულია, რომ იგი არამატრო სუფენიერება თუ დიდიკუმბეა გამოსახული, არამედ ერთეულ ფურცლებს.

მუთაჰმადი მუთაჰმადის უკანასკნელ წლებში აქაობობა მაიტავა და მდინარე ტიგროსის მოსირდაობრე მხარეს ახალი სახასლე ააგო. სახლში გავრცელებულია თუქლებია, რომ იგი აქ თავისი ახალგაზრდა ცოლით დასახლდა და სამარის კარამდე მისთან სივარჯული გაატარა. ამიძრო ამ სახასლეს „მუთაჰმადი რეზიდენციაში“ შეარქვეს. სახასლე დიდ ბორცვზეა აშენებული, საიდანაც კარავდა მინარეთის მეორე მხარეს გაშენებული კალაქიც და „მაღლიც“. ჩვენამდე სახასლედ ნანგრევების სახით მოაქრა. იგი ორსაათლიანი უთბილი, კარავდ არის დაცული კედლების ქვედა წაწილს. სახასლეს აქვს შიდა სახლიც და მინარქვეზა განსაკუთრებული. ნანგრევების დათვალიერების შემდეგ სამარსო დავარწინეთი. ახალი მეჩეთი მინარეთი ქალხის ცენტრს წარმოადგენს, მის წარმოადგენს. ამ მოედანზეა გასულიყვებულ საყარათლო და საჩიბები. მოედანი სახევა ზაღლით (ცხადია, მონღოლ მანკიკულებსა და ბიქ-ქანს). სამარა მუღლიმინარი თვალსაჩინოების მქონეა ქალაქი. ეს ნიშნავს, რომ აქ განსაკუთრებით ბევრი სასულიერო წოდების წარმომადგენელი ცხოვრობდა (შეიძენი და მოიღობი). აქ აკრძალულია კითხვათარება. ქალხის მთელი ცხოვრება მეჩეთისა და მოღობის კონტროლის ქვეშ არის მოქცეული.

ნიმამ შუმიინის საფლავთანი (ქერბალა)

„ალაშის მოციქულის“ მუშაქმდის წვლითიღილები მუღლითა განსაკუთრებით თაყვანისცემის ობიექტი. მუშაქმდის შემდეგ სხვა იმისა შარის იგი ყველაზე დიდი პატივსცემილია და პოპულარობით სარგებლობს, პირველ რიგში ისლამის ამ მიმართულების მიმდევარა შარის, რომლებიც შიიტების სახელით არიან ცნობილი. მუშაქმდის, რომ მუღლითი მუღლითის საფლავსაც წინაა დადგავდ თვითონ, რომელი შიიტები მას უმირატობსთავაც ის ანებებენ მუშაქმდის საფლავის წინაშე, რომელსაც ქვეყანა (სადლის არაბები). გაშლიც-მითი მუღლითი (ზაღადი ადისა და მუშაქმდის ასულთ ფაქმდის მეორე ქ.) წა-მეხიბ მოყლებ მდ. ცეფრატის მახლობლად ქალაქ ქერბალაში (VII ს.). მისთან

ქ. ქერბალა. სივან-ახლის მავზოლეუმი.

ერთად დიდიუნენ მისი ვაჭები ალი უფროსი. მუსიკინი და მისი ვაჭები ქერბალაში დაკრძალეს და ამ წინაა დადგავდ მეჩეთი ააგეს. ამ-რიგად, ქერბალა მექას სხვაგანა მუსლიმთათვის იქცა წინადაწინად ქალაქად, რომელიც პლაგიატიზმი დად რაოდენობისა ირავდა.

ქერბალა ბაღდადის სამხრეთ-დასავლეთით 96 კმ-ის დაშორებით მდებარეობს. გზაზე გვხვდებოდა მანქანების კორტეჟი (ფურცლებად ავტობუსები). რომ-ლებიც თეთრი და მწვანე აღმებიები იყო მორთული. მანქნები სამხრეთისაკენ მიდიოდნენ (თეთრი და მწვანე აღმები, როგორც ამისხედა, ნიშნავდა, რომ ისინი იმისთან მიმდებარებულნი იყვნენ).

გზა საქმალად დღესაც, აქეთ-იქით მრავალი საღამა, ვარშუმი პატარა ტყე-ბით.

ქერბალაში გუბერნატორის ვეწიეთი გუბერნატორთან სამი შიხი — ქერბალას სასულიერო მამები დაგვიხვდა (ყველა კრილოსინი იქნარა ბელში). გუ-ბერნატორის ოფიციალური მისალმებას და კეთილი სურვილების გამოთქმას მოყავდა უსუბიცი მუხის მისალმება დღესმეორე კლასიკურ არაბულად. შიხების ცილობადგანდნენ „ყურანის“ ინაშე — კლასიკურ არაბულად ესაუბარნ სხვა ერთ-ერთთაგან განსხვავებით, რომლებიც ამ ინისაგან საქმალად განსხვავებულ და-დებებზე (ტრაჯი დადილებზე) შეტყუებულენ. ისლამის მსახურნი ცილობადგანდნენ, ხარა ვაჭესთან თავიანი უპირატესობაზე სხვა მომავლებზე, თუღლი მათ შორის ისეთი დიდებე სახელმწიფო მონღელ ყოფილენ, როგორც გუბერნატორია, ურთიერთმოცილობას და კითხვათარების შემდეგ გუბერნატორმა მუსიკინის მე-ჩეთის დათვალიერება შეწყვიტავა. მეჩეთში პოპულიტელთა მთელი ცსოტორი ვავალდა. მეჩეთის დათვინარა უფროსი მოღა შეიძვედა. უცებ გუბერნატორი შევიდა და ჩვენს თანხმდ ბარს კეთილი: „მუსლიმანა, რომ?“ მან დიდუბრ-ტილებად უსახეა, რომ მე ქართველი მუსლიმანი ვარ. შემდეგ რუსულად გა-მომხსენებარა: „მართალია, ქართველები ქრისტიანები ხართ, მაგრამ სხვა გზა არ არის — ვთბით თქვენ მუსლიმანი ხართ“. ოდესაც ვუახსრებ, რომ, მართლაც, არიან ქართველი მუსლიმანები-მეჩეთი, იგი ვაკვირებულად დარბა. მომავა, რომ მეჩეთში კონდის დღეს გამეზივრობინა ის ყველაფერი, რასაც მოღა ვაკვირებ-და ამ ტიპის, სხვა შემთხვევაში უსამიზნოდ იყო მოსალმული.

მეჩეთის გულაგშია ხალხი არიდა. მეჩეთის საფლავთ კედლებს რისებრ-რავისი უყუდებოდნენ. გუბერნატორმა ამ კედლებთან მიმოვიდა და ამაყად მოთხ-რა: „ჩვენ დიდ უყრადღობას ვქონეთ მეჩეთებს. ვარშუმი ახალს, ვანახლებით ძეგლებს“. ამში მე თავად ირავთი მუშაქმდისათვის დადარწმუნობას. ბაღდადში გან-საკუთრებით დიდი მეჩეთების მშენებლობა.

მუსიკინის მეჩეთი იმეჯითი ნაგებობაა — მისი გუმბათი და ორი მინარეთი იქრისება. მეჩეთის სამი ოქროსი ორთქიანი კარი აქვს. სამეჯე კარი ირანშია დაშვლებული. კარი ძვირფასი ქვებით არის მოქმდილი და უფიჭესეს სა-ფლავებში ნამუშევარია. მეჩეთის ქვერი შიხის ბოლოთი არის მოპირკეთებული და სინაფლის საცარ ფიფიგებებს ქმნის. იატაკზე დაფინილია ძვირფასი სპარსული ხალხები. მის ცენტრალურ ნაწილში მუსიკინის ამაღლებული საფლავი, რომელსაც ოთხივე მხარეს მის ბაღ აქვს. მუსიკინის ფორმი დაკრძალულია მისი ორი ვაჭი — ალი უფროსი და ალი უფროსი. წინ შიხი წავივლიდა და საფლავიან მიგვიყავდა. იგი საფლავსაც ხელით დავადა, ორჯე ხელს ავასჯრო და უბუტებოთი რააც დღესაც წარმისცავს. ჩვენც ახვე მოვიცეთი. საწუხუ-როდ, მოღა არც ვადა და იმსულბული ვიყავი, ვაკვიროლიდი.

ქერბალაში ერთადერთი განსაკუთრებული სანიანებია, აქ ჩიხთან ერთად შეიძ-ლება „მარკილი“ მოწროთი ცხ წინაა პურბელე შეებრუნებულ ქალიშობი.

რომლის ცეკლო წყალში ციფდება და იწმინდება). აქ, რა თქმა უნდა, არ არის კინოთეატრები, ვერც ე. წ. ვაგონის მოვარი თვალი (ფიფე, კაზინო), ჩვეულებრივ დღეი დაზნა, სადაც ხანგრძლივად ან უკან, თანამოხერ ნარსა და დიონის, სურათებზე ტელევიზორი). კერძალაში ადგილი ვერც ქალებს შეუვლებიათ. თუ ნახავი, მხოლოდ გრძელ შავი ჩაღირი, ყოველ ნაწილზე შევლებიანი მერივის სხვა-დასხვა რანგის მუხრებებს, სხვადასხვა ფერის ჩაღირებითა და თავსაბუჯებით. მაკალიად, ჩვეულებრივი მოლა წითელ ფერს ატარებს, რომლის გარშემო შემოხვედრია თიარა ჩაღირი, ყვითილ-მონიხე მერივის უდაბლეს რანგის მასხურებია. მაკალი წოდების სახელოდირი პირები — შეიხები თიარ-შავ ჩაღირს ატარებენ. მოღვიბ არა მარტო მერივის მასხურებზე, არამედ წვრილობს სავაჭრო-ცხვილს. ვაგირი მოღვიბი ხაგსა ქერხალს სუცა — ქალაქის ბაზარი, სინდერცხია, რომ ქერხალს სავაჭრო საქონელზე დიდი ადგილი კრიალობს უცირაგს. (წამოთვალვებია რაკუელი უცირაგისთან) განსაკუთრებით ფასობს ქერხალს კრიალობს.

ქერხალს მხოლოდ მუსლიმანთა ქალაქია, ამ უცხოდს ვერ ნახავი, (მედველიმანო მუგეს არა-მუსლიმანია) ანალოგური ამავა მხოლოდ მესამე თუ მეოთხეზეა. ლაბა, ამიბოეთი, რომ ჩაღირი შეუვლებიან მძღოლთან ერთა მოქალაქე მავიდე და ჩემს შესახებ ჭკობას — გინა ვარ და ქერხალში არა მიხლა. ის მოქალაქე სადღურთო პოლიციის თანამშრომელი ყოფილა და შაშინ გაგვირგინა, რომ დღესაც კარია, რომ მე გუნებნატორის სტუბორი ვიყავი. ამ ეპოქაში უდაბლეს არ შევიტრებულავი, გადწევიტლი ვეჭროლა, სიჩიის უდაბნოში ახასინათა ცნობილი სახაღელ — უსეიდარი ვუწავია.

სასხელო უდაბნოები
(უხეიდარი)

ქერხალთან გავედი. უდაბნოში გზის გაგნება არც ისე ადვილი საქმეა. წინ პოლიციის მაქინა მიდოლიდა და გზას გვიკვლიდა, უკან — გინა. გზაზე ხაზოვანი მდებრის დეკა, ხან სურათებს — ჩვეულებრივად, მიხედავდა იმისა, რომ თებერხელი იყო, სიციხე ვაგურეულა. შოშლენ მიწაზე, რომელზედ მდებრის სკამად სქელი ფენა ილა, აქამდე ახარა კაცობა ილა ბურქის იარბება — ქაღმტის ძირითადი სკაიები უდაბნოში. შორიდან შევიტრებინა სახაღირს სკამად მაკალი ნანგრევიანი, უხეიდარის ცხვილ-სასხელი VIII სუტყობის აშინა ხაღირი ალ-ნასურის მისწულ-მაის იმ მუხსამ.

ნანგრევიანი წერ ვართ. სახაღირს ვარს იოხუტობა, გალავანი ატარებს, რომლის სიგრძე 169, სიმაღლე 21 მეტრია, ბოლო კედლის სიქმე 8 მეტრამდე აღწევს. გალავნის კედელში 48 კომუა დატანებული. კომუების ზედა კუთხეებში კიბე აქვს. გალავნის ოთხივე მხარეს შუა ადგილს ქუჩებია. მთავარი ქუჩაჩი ჩრდილოეთის მხრიდან არის. სახაღირს ამ უდაბნოს უფროაღვიბ ვართის. ამ კომუის სახაღირს წინა დარბაზში უხეიდარის, მარჯვნივ მერივის: აქვე დარბაზიდან შიდა ოთხუტობა ეწოდა დატანარო, რომელზედ სახაღირს საცხოვრებელი ნაწილი გამოილა. იგი სახაღირსი ნაწილია, ვარდა ამისა, სახაღირს უღვევა სუბო ერამბანისაგან დამოუკიდებელი ნაწილისაგან, ყოველ მათგანს საკუთარი მცირე შიდა ეზო აქვს. სახაღირს და მისი გალავანი ქვისა და ცემენტისაგან არის ნაგები.

უხეიდარი ცნობილია იტალიელმა მოგზაურმა პიდორი დელა ვალემ 1625 წელს აღმოჩინა, მაგრამ უფასებელი წლებამდე თითქმის უპატივნილი იყო მიტოვებული. ახლა იგი, როგორც ერავის სხვა ისტორიის მთავალბები, ერავის სიძველეთა დეპარტამენტის მუცადუტყურების ქვეყე არის.

კონსტანტინე შარბათილი

სახელო უდაბნოები
იმ დღეს პოლიციის ერთი სოფელი პირდაპირი დარტყმით ავიდი. ცხარე ბრძოლა ვეჭროლა, მდებრის თავის პოხიციას არ თმობდა, კბილებით იცავდა თითოეულ მტაკველს. მაინც ვეჭოლი და გრაცეს იქით გადავდენეთ. ამ ბრძოლაში ჩვენი საკმაოდ შევიფრებეთ. დაჯერება ამავა მოიგინა, გერმანლებს გრაცეს იქითაც ჭქირათა კარავა გამარტებულ ტარაშეები და თავდაცვისათვის სოფელშიანად დახასაენეთი.

ჩვენს ნაწილს მაველი ძალები სჭირდებოდა ახალი იარაღის დაწარებად, ამიტომ რაღვინემ დიდი მოგვიწია იმ სოფელში დარჩენა. მდებრის შეტევის თავი რომ არ ჭქირადა, კარავდ ვიცოდი, ამიტომ სოფლის ბოლოს სახელოდირი სანგრები ამოვხატარი, იქ გუშუაგები ჩავეყენე და ჩვენი სოფელი გავწავლიდი.

გერმანლებს სოფლის გადაწვა ვერ მოეწროთ. ან სა ჭქირდათ ამისი თავი, ისე სასწარუდო შეუტუტეთ და გარტყეთ.

მე ერთი კომპო მოვხვდი. ოდესდაც, ალბათ, ქობის კვლავიანი თიარად იყო შევლებილი, ახალი კი მოუვლელია და ხანდახან მოხუცობისგან ვაგაწეულიყო. ქობის ერთობლიანი იყო, მეორეხარის ოდესდაც მოხელი თუ ჭქირდათ. ოთახის მარცხენა კუთხეში მავალი ღუმელი ადებრათა, მერიკეში ტახტი, მავიდე და ორი უსურერი სკამი იდგა.

ქობის მხოლოდ ორინ ცხოვრობდნენ: ბებია და თორმეტ-ცამეტი წლის შეღამოვლი.

ომახედ დახაღვიბ უცრაიანის საზღვარზე ვიდიქი, წინათ იგი პოლიციის გუთოვლიდა, ამ დეკლებში ბეგერი პოლიციის ცხოვრობდა და მისე პოლიციის რენა იქ ვისწავლედ. ამიტომ არც ვაგვიტრებია ჩემს ახლად მასხილიმანად ლაბარატი. ისე მისდა, რომ იმ დღეს მდებრის უფროაღვიბ საკვილე საზარყოლოდ ავეყიეთქა მარაგუელთა მძღოლდ დაჯერება. სხვა რა გზა იყო, მშვიტებს მძღოლი უღუსულოდის უღელ ვეცავდა და ღმირათია უსურედა, ზურგიდან რომდს მოგვეწველები საქმელს. არც მასხილიმანს აღმოჩინად ნაწილყო სურე, დედაბერის საჭუმის სახაღირს არ მოგვიტოვებოდა. გერმანლებს რა გადატრებოდა, მთი უსურე, კომპო არ უსურე ბინადირი ცხოვრობდა.

დედაბერი, მოუხდვად იმისა, რომ წელში ოდესე მობრძოლო, ცოცხლად დარტყმულხდა: საფუსუსო კი, სუბედურია, არაფერი ჭქირდა. შეღამოვლი გამბარა გოგონა იყო. ძველი სარტინის კაბა მუსლამედ ძლივს წყვობდა, ვერც კახანი წინ გამოდებოდა ნეწენი ურნად, სახელოდინარ წინ ამწეადირი ხელი იზრებოდა. ამ ძველ-ძველად ქველთ გოგონას საოცარი თვალები ჭქირდა — დიდ ტარევადატანებელი ქალის თვალბით იუფრებოდა. ფუნზიშეულა დადილია, ნაზეს ფრხიხილად ადგამდა, თითქოს რაღვინე ვიცილის ეწინა და ეტრბაქობო.

როცა ქობის შევედი, ეს გოგო კალბები იქდა, მიყლდ კახა მუსლუმზედით ასწროდა. ჩემს დანახვის ხელბიბით შეველი მუხისან თვალები დახარა... ჩემი ატომპიბი და ზურგინათა ტახტბანად, კუთხეში დავდეთ და დედაბერის საურარა გავუბი. ჩემს პოლიციის ოთახს უფროაღვიბ იგებდა. გოგონაც ფართი თვალებით შემომსქეოდა.

დედაბერთან საუბარი ვამირტყლედ. მისგან ვეცვი გოგონას მამა ომის პირველ დღებში დეკარტულიყო, დედა გერმანლებსა სხადე წყვეტანათ და მას შემდეგ მისგან არაფერი ამბავი არ გაუგავია. ასე ცხოვრობდნენ საბარლონი. ბოლოს ხელი ამოვის შეღამოვლისაგან ვაგოჭირა და ჩუბდა მოიხსი.

— მარინამ კი იმდენი გადატანა, იმდენი ვეწა, მტერებს არ ვუსტრებულა მის ბედში უოცნას. შემდეგ ყოყმანი ვაგომხედა, რაღვინს თქვა

მ (ო ტ ბ რ ო ბ ა)

დაბარია, მაგრამ ვერ გახედო. შევაგულიანე, ერთხელ კიდევ შეჩერდა და ლუკმაც იქნა ამოდრედა: — მარინას ორი დედა როგორც არ ჩაუვლებს პირს. ზომ არაფერი აქვს პან ოფიცრის, ციტა მაინც რომ უსურედაღვიბ მე არაფერი მინდა, გამძლია და კიდევ გაძლებ, მაგრამ მარინა...

შევერდი, ძალიან შეწეწული. ვეფხენი თუ რა დეკამართა ჩვენს საზარყოლოს, მაგრამ ვანდეგურე, ალბათ ზურგიდან რამდს მოგვეწველდნენ და მივეტყე-მოქეთ.

რატომღაც დედაბერმა შემომიღრინა: — ცხ, ცხ, ღმირათა უწერის რომდს მოიგანენი დედაბერას ერთხანს კიდევ იტრიალა, ვაგარა შეხედო მუგის მესროდა, თან ამოიხმებულ სიტყვებს იმერებოდა.

— მე არაფერი მინდა... ცოცხად მარინა. შემუდეს შეღამოვლი ცოცხად ვაგობო, ერთხანს რაღვინს იტრებულბოდა, და თან მიყურებოდა. მარინას თვალები ტრებული მოადგა. დედაბერას თავზე ოთახული მოიგოვ და მე მომარტებია:

— სას ოფიცარი, მე შეგუბოლი სოფელში გადავლა, სიძე მუცეს იქ, მამაკაცთან ოჯახში რაღვინა იწეხებოდა. შერ მარინას მიმიხედ, ცოცხადა, მაინც დავაბერი უქმბა...

და ბაგურ-ბაგუიანი ქობიდან წალახობდა. მარტორი დავჩირი ქობის მე და მარინა, რასაც არ შევიტრებოდი, მღუმარდ თავს მიწენდა, ზოგჯერ ან „იხი“ მეტყოდა, ან „არა“, შეჩერებულ თვალბით მომსქეოდა.

ის-ის იყო ვაგურეწეობა, ვაგოლი, ეგებ, ლუკმაც მარტორს სდებ უსურე-მოქეთ, რომ ჩემი ოცდობის ჩარასკაცმა მოიზინა და ჩემი უღუსულო საწოვად მომბატა. ზურგიდან მისწეროტი რაღვინა-რაღვინე მის გამოგავნა.

საქმელი მავალედ დავდეთ. გოგონა ხარბი თვალბით შესწეროდა მავალედ დავარდო კონსტანტინეს გაუხსნელი ქობის, ძეგვის ნაწილს, შავ სურხ... — მიდე, მარინა, — მოგიხმე იგი, — მიდი, ერთად ვეგმობი!

რატომღაც შევეფხმანდა. მავნის მივედი, ხელი მოხვებო და მაგიდაზედ წამოვიყვანი. უნდა ეგნებოდა, როგორ მავარდა საქმელს საბარლო. მისი საკლამობანი დავიწვი. სულ გადამეწეწედა, რომ მეც დედაბერის შემდეგ პირში არაფერი ჩამეცო. ოროდელ ლუკმა ვაგვებდ, დანარჩენი მარინას დავტოვებ: სეცვადანი თვალბით შემიხედო და მოიხსი:

— ზომ შეიღებდა ციტა ბებისა შევწახარო? — შეუნდა, მარინა, შეუნდა, — მავალედ უმაღლედ. მარინას არც კი უსურეწებოდა, რომ მე ოროდელ ლუკმას მდებ არ მტერო. ჩანდაც, ვაგოურ ქრე, თავს წყვილად შევატყე-მოქეთ. გოგონას სისახიხე მომბატა, თუქვა მის მომ-

პეტიცია

მხატვარი დ. ერისთავი

პიტიცია

რაობას რაღაც მაინც ზორკავდა. თვალები დაეწინდა, მაგრამ სევდა და ნალექი არ გაუქრა. შტაბში გამოიძახეს, ვიდრე ხვალინდელ სამოქმედო გეგმას დავაზუსტებდით, დაამდა კიდევ სინხლელ უცხად ჩამოწვა, როგორც მთის ძირა სოფლებში იცის ხოლმე.

ჩემს ქოხში რომ დავბარუნდი, სოფელს უკვე ეძინა. ოთხში ფეხბარტით შევიღი, არ მინდოდა მარიანა გამეღვიძებინა. ტახტისაკენ ძლივს გავიკვლე ვაჟი. თვალი რომ სინხლელს შეეჩვია, ფანქარასთან მარიანას ჩრდილს მოეცარი თვალი.

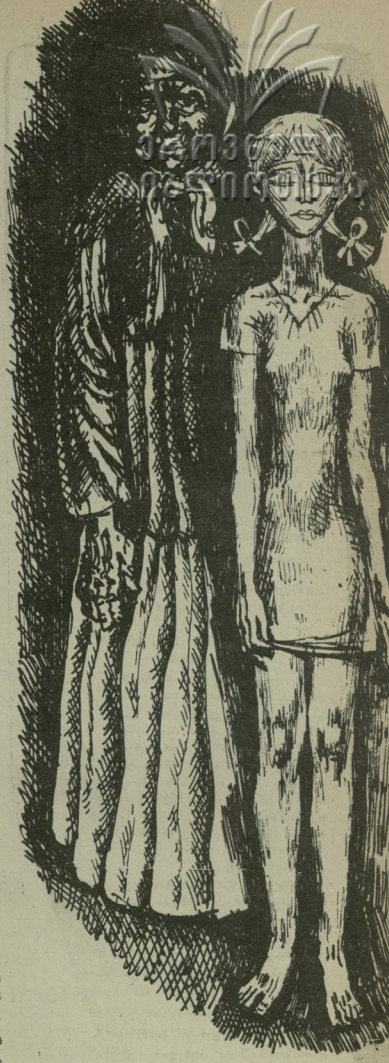
— რატომ არ გინახავს? — შევკითხე.
— გიცდილით, — დაგუბებული ხმით მომიგო.
— კარი ვერ ჩაგუტე, შემეშინდა, რომ დამძინებოდა, ვერ გამაღვიძებდით...

— ბებია რატომ არ დაბრუნდა?
— ის ამაღამ არ მოვა...
— შორსაა წახლული?
— არა, მაგრამ მაინც არ მოვა.
— თუ ახლოსაა, რატომ არ მოვა? არ ცდობდები, მართლ რომ გტოვებს?
— არ მოვა!... — ჯიუტად მომიგო თან მის ხმაში იმდენი წრუბილი ვიგრძენი, იმდენი სევდა, რომ საოცრად შემებრალა. ვინ იცის, ოკუპაციის მრავალი წლის განმავლობაში, რამდენჯერ დარჩენილა იგი ასე მართლ თავის აწეული ფეხებთან ქერ კიდევ ცხოვრებაში ფეხშეშეშეშელს რამდენი ვიგბა და მწუხარება განუღლია სისხლისა და სისარბლის ნაცვლად. უცხად მომინდა მივსულიყავი მასთან, მომიადრებინა, მერსუბე შეგბნა, აღმარადური სისოიო მეგრძნობინებინა. წაშოვდები, მივად და ხელი მოვხვიე. უცხად შეართა, მთელი ტანივი აჯანყდა, თავი დახარა. ხელედი იბოლო ცრემლის წვეთებით დამეცა და აშან სულ მომიგოა გული.

— არაფერია, — დაუფავედი, — გათავდა შენი ვაჟბა... ხელი იმდენ საჭმელს მოგიტან, მთელი ციკრა გეყოფა. დრო გავა და უცვლადი ვადაგავინუშნება, შენი ტალღებივით ინვაგრადებ...
ხმა არ გამეცა. შუბლზე ვეამბორე.
— წუ ტირი, მარიანა, პი, ნახავ, ჩქარა დედუს მოვა, ეცებ მამაც გამოჩნდეს... ომში რა არ ხდებია... წუ ტირი...

— გიცოვ? — ვუთხარი, — გაბოი, გაბოი... უცხად საწარულმა ფეხმა ტვინი გამიხიბრტა. წე წამოხადე... ასანთი ავანთო და გოგონას შევხედე. გაფართოებული შეშინებული თვალდებით შემომცქეროდა და მთელი ტანივი ცახცახებდა. — შენ რაო? — ხმა ჩამეხლიჩა. — პან ოფიცერი, — ძლივს გამოცრა კბილებში, — ხვალ რომ მომიტან კიდევ საჭმელს?...
ენით არ გამოითქმის, თუ რა დამეპართა. სისხლი თავში ამივარდა, გააღმასხებულმა ოთხში დავიწყე ზორილი. მომინდა ვილაკას ცეცხლი, ვილაკა მომეკლა, არა კი არ მომეკლა, ხელებით მომხებრი, ნაყურ-ნაყურად დამეფლეთა, კბილებით დამერღვანა, გამომეჭრა...
— პან ოფიცერი, — შესაბამისად მითხრა მარიანამ, — ხომ მოვედი...
თანდათან დავმწვიდი, არა კი არ დავმწვიდელი, თავს მოვეჩვიე, ტახტთან სკამი მივადგი, ფარჯა მოვიხურე და სკამზე ჩამოვჯექი.
— მარიანა, შენ ჩემთან რატომ მოხვდი? — შევკითხე მშვიდად მიმერართა, ქერ კიდევ იმედი მქონდა, ჩემი გუნდში არ გამართლებულიყო.
— განა პან ოფიცერი ისე საჭმელს მომეცოდა? — აქ წინათ თქვენთან ვინ იღავა?
— გვიბნელი ოფიცერი იყო.
— მერე?
ჩემს ხმაში სისოიო თუ იგრძნო, უფრო გამი-
თამადა.

— სულ მშოიდა, ძალიან მშოიდა... ბებიას არც ჰური მქონდა, არც კარტოფლი. ერთხელ პან ოფიცერი მოვიდა, სხვებზე მოვიყვანა... ბევრი საჭმელი მოიტანეს... ბევრი დალიეს... შემდეგ სხვები წავიდნენ, პან ოფიცერი მართლ დარჩა, ბებია გაერთ გააღლო. აღმეჭრა, თუ შემოხვალ მოგკლავო. მაშინ ბევრს კლავდნენ... მე საჭმელი წინ დამიყარა... ბევრი ეკამე. არაუა ძალით პირი ჩახასხა, კიდევ ჩახასხა... მერე ხელი მომიკვდა... ვიტორე, ვიყვირე, ბებოს ვუბახდი...
ცდულდე, ან რა უნდა მეტყვა.
— სულ მშოიდა... პან ოფიცერი საჭმელს მომიტანდა. მერე ბებიასაც არ ავლებდა გარყო, ხელს რომ მომიღებდა, ბებია ტირილით თვითონ ბედავდა...
— დღესაც ამისათვის წავიდე?
— პი.
— ლაპარაკ-ლაპარაკში ძილმა თავი წაართვა, ჩაე-
გონა...

ძინა. მე რა დამაძინებდა, ჩავიციე, გარეთ, ქობის შემოსახულეთთან ჩამიბუნდელ და მთელი ცვიკრის უღუფთა წყრო ზედაზედ მოვიწვი. გათენებისას მაინც ჩამიბუნებოდა. ვიდავ მანქარეცა. წამოვხვიე. დედაბერი უცნაური თვალდებით მუყურებდა. აღბათ, უცვირდა კინხისთან რამ დაძინა ეს კაციო. შემდეგ საწარფოდ ოთხში შევიდა. მტე შევეყვიე. მშვიდად მიმინულე მარიანას წარ დამხედა, ბებრალი, ჩამრალი თვალებით გაუნათოდა, ერთხელ კიდევ შემომხედა და კვიითიდა და მოსოქით გადამხვიე:
— ჩემი საბარლო მარიანა, ჩემი საბარლო გოგონა...

ანდაჯისხაური ლექსები

ჩენი სიციცხლე რა ხანმოკლეა,
ხოლო რამდენი ტვირთი ჰქვია
ბედნიერების მოსაძიებლად
მხოლოდ ერთი გზა, ერთი ხილია
მასზე გადავა მხოლოდ მართალი,
მისთვის იქ ხედის მოსაკიდაი
ის ოჯახია გამარჯვებული,
სად გონიერული თაღარიგია!

ფუჭსავატი კაცის ქმეა
თვით ბუმბულზე მსუბუქია;
თუ მოხმენ მის ლაპარაკს,
სულ მტვერი და სულ ზუქია!

ცხოვრებას უფარს ვეფაცი
მტაცე და გულსხმობიერი,

აღიძრას, გაყოლოოს
ახალგაზრდა და ხსიერი
მოიფარეს პირში უფიხოსი,
ინარსებლებს შვირისი
სხვა ხალხთან ძმობას სთხავდეს,
კაცობრი შეყარს ძლიერი!

ბარძენა გვითარა: ვინც არ შრომობს,
არ ეცოდუნს პური კაშისი!
ხალხი რომ არ დაწინდუნდეს,
ამოშრომა უნდა კაშისი.

უფრო ძველად ისიც თქმულა:
თუ მებაღეობს აკეთობს,
ხეხილზე თუ ტრბი გახმა,
იგი უნდა მოიყვეთოს!

ბაბრატ შინაშაბა

უსათუოდ ვიჯავი, ვაჟარი

ჩემს საყვარელ ლექსთა შორის
უკეთესი ჯერ არ მოთქვამს!
ცუცხლებს მხოლოდ მოლოდინით,
აქადა, ვიტყვი ძლიერ სიტყვას.
მაგრამ როდის მოფრინდება,
რომ სიციცხლე განწახლავს.
იქნებ იგი დაიბადოს
შელოშვილის აკვინს ახლოს.
ან იქნება განთავაძმა
სისაძულესი შუქი მტორცონს,
როცა ბალი გაღვიძებხს,
გამარჯვება მომოდოცოს!
სუკიროა? ლაშქრად წვაღი,
გადავლავად დღეს და ქარაღს.
მრავალ ამდარის გადაფარი,
მუც მწველს სიხვედს გამოტაცებს,
სიპარღესი ვაჟიუღი,
მტორღელ გოგონს დამაიმებს
ქელარი მისს წაკადღული.
დახაა ჩავად, ვაშქცევა
უსასრულო ველზე შტერი,
სადაც წდვისებრ აქირილი
ოქრისებერი უანა დღავს.
თავის შევადლებს ვაშქად ფოლადს,
მოიჯავოს, მოიჯავოვებს,
დავიგანა მინარეთა
ტანზე სიმაღლის მოტვიტვიებს.
შუბი ვაშქაშქარი და დაშარულ
უღანართა ქარი ვაშქაშქარს,
მწვერულს მიწას ვაშქაშქარს
ცხელს და ვაშქარს, როგორც
ნაყარს.

ენახავ უკვე ვაშქად ქველს
და ნიშნითი ტრბელს და ლაშქს,
შეალოდებთა ვუნდ მრავა
ან სიტტორფის სანახავად.
სადაც მივად ალად მძახთან,
სტურმად სადაც შევიჩრდები,
ვეუღა მოვცავს: „სასიკეთო
მოვგადას, ძმობო, გზებო“!
და ვერ იცხი, იცხებ მართალი
ის სიმტრეცე ვაშქარდს ბედად —
ვაშქაშქარს ხმები შემომხმებს,
შუა გზაზე შეხვეთა.
და იმ ხმებში ვცნობ იმ ბგერებს,
ჩასაკ ახლა ამბობს ვაშქარი.

წინ შემგებდა უსათუოდ,
უძალიანს მთავარში.
როგორც მურგალს — მურგარუნდის
მცნებზე ვაშქარად, მოად და ბარად.
განთავადს ხმადრფას ვქმნი,
ჩემი ქვეყნის ვახსარად.
და ჩემი გზა კაცის გულთან
შეურტობილად მიდის ისევ.
სადაც უღავს ჩაუქრობი
ცუცხლებს ალი მოიგზავნე.
გულის ძალა ძლიერია —
გამოქრობილი რავსულ მტად.
ამ ძალაზე უბერებულს,
მართილად სინდისს ვხედავ.
ვეუღა ველი გულს ხომ არ ჰვავს,
მრავალგვარად მტორცონს ვაშქარს,
თუ არ იცხი შეწვადულს,
შევიღება მალად იქცეს.
შევახლოვს მალად შუბიო,
ანდა შუბითი იყოს საცეს,
ანდა თავის თაბისათვის
ძვირადღეს თაბისად უცხი სხაზე.
შესაძლოა სუსტი იყოს,
დავალდილი იყოს უღელი,
ან დატრობი იყოს მწვერულს,
ანდა დარდილი ვაიანდღელი.
ჯერ უთქმელი ჩემი ლექსი
და მომავლის დადავისი
მრავალგვარად იქნება ვაშქარს
და მტორცონად ვაშქარს მისი.
მტორცონი ქვედად, საყურად
ვტარდებერი დაშქარდებერი,
მეზამილი ვარ და წინ ურდებერი
ჯერ მოუხველად ვაშქარდებერი.
ვეუღა სიმღერა! კვლავ სიმღერა!
ახალ-ახალ მარცხას ვეძებ
და მივღებერი დაშქარდებერი
შრობილური მიწის ვაშქარდებერი.
ვაგრამ რა ვქნა, ვერ ვაშქარდებერი,
ეს ამავი კარგად მესმის:
ჯერ არ მოთქვამს ერთი ლექსი
ვეუღა ლექსზე უკეთესი.
ვაგრამ ვიცი, უშეშავად,
საკუთარი თავის მტერი,
ვიტყვი, ვიტყვი მომავალში
ვეუღაზე კარგ ჩემს სიმღერას.

დასაბამიდან, რაც ამს ქვეყნად
აღმართი ცხოვრება,
მელოდების ომბრა-ყენსანი
ქმნისს ხალხმანდი ქორის.
ეს ჩივილი და ეს მწარე მოთქმა
აუწყებს თეთი მადლი ცამდის,
და ქამრის ნაველად დადამწავლე
უღობილად მსებზე დიდის.

ეს ძაბილი მწუთოვარ ხალხის,
წდგასეთი ბოშორების,
წერიითა ზაქეა, დიდი ტრიფლის
მაწუქველნი ხარო.
ეს ჩხარუნა ბორკლ-ხუნდების,
ხალხს რომ ხელ-ფეხზე ადებს,
რაც ონაგრე ვაშქარდების გამამწვეფებელ
სიმღერის სიღიფადეს.
რამდენი ვაშქარდელი!
თითქის ეწინაა ქარის, —
აღმართი მწვერულს მსებზე
მოქმედებს ერთ ნივარდს.
ო, რა შორის ხარ, თავისუფლებავ!
ბოლქუ ვაშქარის დარად,
კაცობრის ხეღერუნა დიდეს —
კაცობრის ცაღლი კვანავს.

ეს შემზარავი ომბრა-ყენსანი
ნივარდის ცეო ნივარდს,
იქ, სადაც დრო და ქვეთორება
მოუცვებს მებრუნე წყვილადს,
წვიფერი მზარის მღიდარ-ბობოლა
ერთ შრატურელ მსებზე მღერის,
და თავს მოკრებულს ერთხან მფუღ და
ხინტიკარი — მისი მტერი.

ღიბს, ჯერჩანდა დასარამებენ
შეჯავრებენ ამს ქვეყნის —

საქმთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტმა არსებულ მარქსიზმ-ლენინიზმის ინსტიტუტის აბიექტი ინიციატორის კომუნის ცნობილი მინიწროს ლუბა შიშელის (1830-1905 წწ.) თეინადეითი რეველი (მცირე ფორმატის — 32 გვერდი) ჩანაწერებია.

ლუბა შიშელს, რომელსაც კომუნის დღემში შეტახებულად „მინიწროს ჩრდილო კალმევილი“ შეარტვეს, ხანდაზმულობისას ეს რეველი როგორც რეველის პირველი ფურცლის წარწერად ჩანს, ბელანგეს ოქისითვის უსახსიერებია. წარწერა დათარიღებულია 1900 წლის 3 მარტით.

რეველში ლუბა შიშელის ხელწერილი მისი რამდენიმე ხელნაწერი ინიციატორის რეველი კალმევილი შეტახილია ხელი ლექსი: „ნისლუბო“, „ბაგმეწილი“, „ყვესანი“, „ღობის სიმღერა“ და „თითი დანა“. ორი უკეთესი ლექსი, თარგმნილია რუსულად.

თავისუფლების სიყვარულითა გამსვენებული ლექსი „ყვესანი“, სადაც ლაბარია ხალხის ტანგვა-წამებზე, ხალხისა რომელიც სულს დაუვან კაბიტალობის მარწუხებში, პარტიის კომუნის დაბარტხებში არ ოლადია წლის შემდეგ „წილი ქალმევილი“ წინაშარამეტავლებს მომავალი სოციალური რეველუციის გამარჯვებას, რომელიც დაამთავრებს ოქისითვის უსახსიერებას. ვებეღავ ამ ლექსს, რომელიც ქართულად არჩი ონებმა თარგმნა.

კვანისანი

დასაბამიდან, რაც ამს ქვეყნად
აღმართი ცხოვრება,
მელოდების ომბრა-ყენსანი
ქმნისს ხალხმანდი ქორის.
ეს ჩივილი და ეს მწარე მოთქმა
აუწყებს თეთი მადლი ცამდის,
და ქამრის ნაველად დადამწავლე
უღობილად მსებზე დიდის.

იმპერატორი და ბაგმეწილი,
მეფეი საფრანგეთის;
მისი მზარს უბარენ ლანდენ წარსულს
როცაქვი, ბაგმეწილი მეფეი, —
კვანისანიცა. ანგრ-ურეკეთა
ურდინი ყორინდერი.
ეს ოქისათი წელი ვაშქარ!
ვეღს წუხილის ვერ მადლი,
ანდა, რეპაზუღელი, წილი და წვაღიბი,
დუნდელი მუხილად ძაღას...
— უწყეს გზა-კვლი აგებნა ბოლოს,
სადაც ვაშქარ ბედმა,
მაგრამ უნდა ვაშქარ თუთად
რეველითვის დღდა!

და განა მხოლოდ ხალხთა ცენსანი
მოარდევს ღამის უკუნს,
იგი, დიდ და ვაშქარ სამეუღლის
იქმინენ მოწულე ვაშქარს,
სადაც სტეფანე არ ხუნდ-ბორჯილს,
ფარ-მხადს სტეფანე დიდს,
ის პრეფერენსა, ძაღვებს რომ იყრებს,
სულ რომ ვაშქარებს, ის მათობია,
იდგალი რომ ქვია.

დაც მუხუღმდეს დღეს კაბიტალი,
თავი ოქითითი ოქისი,
სასხაველ უტრო კარვად მოაწერს
და მუხოსიებე მართის, —
მათი თავზე უკვე ვაშქარების ტრიფლი,
ფრთხის მღის არიდლი შავი,
და ახლოვდება მათი დანდომის და
გამწვერუღების ვაშქარ!
მთელმწარე ძაღრი, ვაიღვიქმითი,
ჩახსების კოორინ დღევის,
კვანეთი ძილი... ცხმითი წილილი
წამალი როგორ ყფეს!

თეატრის ცნობილი

ერთი წელი და მარო შინაგარეშის უბილი გადუხიანდა. აღბრუნდა, არ გეტყვითარა ეს სახელი და გვარი. იგი არც გამოჩენილი მეცნიერია, არც საზოგადო მოღვაწე, არასდროს გადაუღიათ კინოში, არც გამოუყვევებია სტელტინიანი წიგნი... და მინც უნახავს მისი თეატრისთვის. თავად არც კი იცის, უბრალოდ, ალბათ, ახლობლებისა და შინაურების გარდა, მრავალი მისი დამფუძნებელი მოყვარის ხალხი. დამფუძნებელი და პატივისცემული კი ბევრი ჰყავს მარო დიდას — ამ სახლს და უპრეტენზიო, უნაგარი კომუნისტ ქალს.

ტურულად არ ვცხვებებოა ამ მის უნაგარი კომუნისტმა — 60 წელია იგი პარტიის მსახურების სტეტიკა ეს სანახური. მარო დიდასთვის შორად მოუხარაოა: — შე ქალო, შენც ისარგებლე და ჩვენი გავესაზრდო ხელი. გაიჭრებულსა და უმწიფის უნაგაროდ გაუმართავად ხელს, თავდასხლს და გათამამებულს ცხვირწინ მიუტაცავდა თეატრის კარებს, წინდაწინადად რომ ჩაყვდა ქალი უკუვლავის.

დაბ. 15 წელი რუსთაველის სახელობის სახელმწიფო თეატრის კარტში იდგა მარო შინაგარეშის და ბილეთებს ამოწმებდა. მეტი ვერაზნა გადანაყვლა — თავთავენი ადგილებზე მიჰყავდა მაუტრებელი. მარო შინაგარეშის 1934 წელს მოვიდა თეატრში. პირველად მსახიობი ეკონო — სახორტეხუტ ხელს უწყობდა და ახლავარდობდა. გახტროლებზეც დასუყვოდა დასს. ერთხელ კახეთში მსახიობებმა მარო შინაგარეშის გათავადეს. მარო ხაშვლია და სოფელში ხელად გავრცელდა ხმა, ჩვენი მარო დიდი მსახიობი ვაჟადარა, აჯაკო ხორავას გვევლინებოდა.

შილდის ბილი დასუყვოდა სტეტიკად. დიდხანს არჩემებოდა მარო ანასოფელის უბანში გაიჭრებოდა მოლოდლო, ვინ დაუტყრა!

...პრემიების როგორ გაეცდნენ მოსწავლეს. თითოეულს ჩვენი ხაყვითელი სახეობა ჰყავდა ამორჩეული. გულწრფელად ვეყვარება თეატრის. თეატრის მსახურება დავგავიზნა მარო შინაგარეშის რეპეტიციებზე შეგაპარებდა ხოლმე. ბილეთებს რომ ვერ ვშოულობდი, მარო დიდას მიწედა გვეწვდოდა. არასდროს გამოუხერხებოვარა უნა.

თეატრში უყვარდა, საღამოთი მისასხლელად დილადაც იქ რომ იყო. გვიან მოხუცდნენ — გული არ უძლებდა შინ. დარბაზში შეიპარებოდა და სუფაზე ახლავდა ადგილებს ათავს რეპეტიციებს.

...თამარ ჰეკავაძის გმირი უკუვლავის მებრძოლი, გამარჯვებული, ამაყი იყო და მარო შინაგარეშის ემბეჭებოდა საკუთარი თავისადმი რწმენა. ერთხელ „ოტელოს“ მორიგ რეპეტიციის დროს აღგუქანდა თითქმის შემუ-

ლოდ გახდა. ხორავა-ოტელოს დროს დაკარგა არ უნდალა, შეუწუხებულმა მიიხედ მოიხედა და თვლი მარო შინაგარეშის დააგა. უხმო მოვიდა გული, საინიო ადგილს დაყენა და სოხია, ცოტა ხანს ახე იდგო — მიწლია სიცარილე სახურის, რეპეტიციის უბილი გამოიხედა.

მონახულით იდგა მარო. როცა ხორავამ ოტელოს მონოლოგი დაამთავრა, მსახიობები უჩვეულოდ სანახაობის მოწმენა გახდნენ — დღედიდობა სახაზუხო სიტყვებმა უყვლინი დახანა. თურმე წე რეტივი, მარო შინაგარეშის შეპირად სცოდნოდა როლი, სახორავის დროს გამოიხედა და აღტაცებულ მოიყვანა ირავალი მუხომი. სადასო კი იგი ჩვეულებრივ იდგა კარტში და დამწრეთ ბილეთებს ამოწმებდა.

მას შემდეგ 40 წელიც მეტი გავიდა. ახლა თმაგათობებულ ქალი მადლიერებით იოგნებს ნანახს და გაიხლავს. დღესაც რეპეტიციები ურჩევია სტეტიკას, სტეტიკალურ დასწრებას ვერ ახერხებს — როცა სტეტიკალი უნდა დაიწესოს, სწორად მაშინ მიეძღება აუარება საქმე.

დიდას მარო სიყვარული ჰყვება აჯაკო ხორავაზე, თამარ ჰეკავაძეზე, აჯაკო ვახაშვიზე, მეფეა ჩახავაზე... იოგნებს საინტერესო ამბებს, უყვარს თეატრში მიხული ნიჭიერი ახალგაზრდობა.

საკუთარი აჯაკოვად მიიჩნევდა თეატრის აჯაკო. გულით უყვარდა თეატრის უკუვლა გამარჯვება. ვის არ ჩავბია მისი შურსუფლობა, მისი ამაყი. ნათესაობის მიღეს ესახდნენ ხაშვლიანი თბილისში დამკვიდრებულ მარო შინაგარეშის. ოჩახე ეკუთვნოდა და ჩაიხედებოდა შტრის დიმილი ანახობის. დიას. იყო შინაგარეშის, როცა დაიფუძნებდა გადამწევება, მაგრამ თეატრისთვის უნდა დაეწინებოდა თავი და ვერ შეუღებდა თეატრს. ამისშვილი მაყვალა წამოუყვანია სოლოდინ და მის აღზრდას შეუთავაზოდა თეატრის ახლავარდობა. ახლა მაყვალა სტეტიკალი ქალი-მეფეა დიდა. ვინა შვილი ახლავდა უყვარდა, ამ მაყვალას შეუღებია მისი შვილიშვილები ამ არიან!

მისი ახლავარდობა მიხედ ვერაგაშვილიც ახლა თეატრალური ინსტრუქტორი ეკავიოვებს. ესახლებდა დიდას ვარდოლი ვიყავი.

რუსთაველის სახელობის სახელმწიფო საკომპოზიტორ თეატრის 27 ბილეთიორი ჰყავს, მათი უფროსია მარო დიდა და სიუბოთისა და სათნობის მაგალითს რომ უჩვენებს ყველას.

ვიხანა მარო შინაგარეშის უბილეს გადუხიანდა — სკამ წყვრობის 50 წლისთავს მიულოცავენ მას.

ს. იმინიძე

ლალი მარბაზშილი

(ძველი ანბანით)

მეგობარ დედაკაცი იყო თებრი საჩქელონი — დიდი ურდის შიდავი და ქრთია მთიერი. პულის ცხობა იყო-და ისეთი, მწვლად დაუყენებელი გვერდის ვინცა. ამით არჩნდა ჩვერდობისობა ორ პირდადებულ ჰეკას და ერთი გავის. ის რომ ოქოს მოუტყნებდა მებრუნად თონის და გააწვავდა, სწორედ კარგი საკურნებელი იყო. დილადაც ირან აპირავდა თონის და ნაშუადღევად ქრთის თუ ლხინის სუფრისათვის თეატრზე თონე პულის ისე გამოიკ-

ხობდა. დაღლილობა არ იცოდა რა იყო. არავის ახსოვს თავად ჩასტყვიდა ბუღის და სერთოდ აღ საქმეში რაიმე მარტო. ვანეცდა. მარცხენა მარცხეთის მონახვევს დაიხვედა, თონის სიტყვის დღედაღამე იგი შეუწუხებინა. ხელეცითი ვეგრედ დასტრავდა — იქ ასტმით ვარცლს აუფეკლა, იქ კონკრეტს მიავსებდა ხელში, იქ სველ ნაკის მოუყვრდა გაუღელდებულ ნადეირხალზე. დაასტრავდა ციოხას საჩქელონი, მეტი ვარცლის მონახუცკითა და ხელეცდა ანასტისი ციოხით ძალს გამოხედა ვეგის მეტსტროლი ვარცელს ვეგის. ვთავადებოდა საქმე და ბუღის პატრონი დაღამე ვარცლის თეატრს უ-

წოქას, წოქოქი არ იყო და მმარწყული, ხაზვი და ნირის ფიჩი რომ იყო. საჩქელონი დახვედა თბილ ლავაშებს და ჩააწევიდა ჯამში, მასობნილად ხელდას ქუჩის მონხინდა და ოღლი ქებებში დღინის დასაქმდა. საჩქელონი აწილავდა ოღლიც კი იწეწეწე დასწრავდა და მასანხელთან და მსახიობებთან ერთად მიღებდას სიამოვნებით შეიგრებდა ვარცის ყურბასა და ერთი ქებო ათავაჯარა ღვინოს.

ყველად მეტად მიიწე მეზობლისა და მახლობლის ქორწილი უხაროდა საჩქელონი. სხვის ვინ შეუძლია აფე-დმოდღის შეგვიტრევილი ანეპრეტულიანი შოთი ვაყოცქო? მე-

ფიტიონისათვის შოთს საჩქელონი პირველ თონეზე აცხობდა, პულის კარავი ვაციებდა რომ მოსწროვდა და მარღვი ვარბილობდა. შემოვლიდა თუ არა თეატრის გონში, ქლები პატარასს მიეჭიდნენ. საჩქელონი კი მელავევებ გადაიხვედა ბოლომეწინეულ შობდა და შეფიტიონის შეხებულეშობდა. ისიც ვადმოსტრავდა კოფინად და პულისმეცხობდა მიესლხებოდა. საჩქელონი ომბარად შემოირტყამდა შოთს ტანწერსტე მეუღლეს ახალ-თახალ ატლისს წელსაყვარებ და ბოლოებს ლახობინად ჩაუწმხინდა. ერთი შეხედვად თავის ნახვალზე, მეტი მონხინდა, ორად ნაყოფიდა და შეფიტიონის მიათხვედა.

ეს თებრი საჩქელონი რომ სიმ ჰეკასი შეგებარა. ადამიანს შეგებარა? შეგებარა კი არა, დამებარების საჩქელონის. წაიღო მისი ცხლდ ჯანი, რეინის მეხელი და მკლავი. დაეწე ცეცხლის-სან თვალით. რაიმე ერობანეს ცეცხლოდნენ მის მოვლად, მაგრამ... რად მეგობარ... აღარ არის საჩქელონი!

საქართველოს ფარსადებიანე

ერთ ბულბურჯილო კაცს კება უნდოდა თქვა დესნისათვის, იუვენალის თხზულებაში მთარგმნელითათვის და შემდეგ სიტყვით მიხარია:

— განსაკუთრებით უფრო ის მარწმუნებს, რომ მართლა სწორედ და უბრალოდ კაცთ ნათესაში იუვენალის თხზულებას ის ადგილები, რომელსაც დედამწი არ შესწის. თქვენს თარგმანშიც გაუგებარია.

□ ერთმა კაცმა კონვერტი ფოსტის მხილებელ ჩაახარა, სადაც მისამართი და მიმღებლის სახელი და გვარი არ ეწერა.

— რატომ არ დადევნებია კონვერტზე, ვის უფანგით ბარათს? — ჰკითხა ფოსტის მხილებელს.

— საკვირველა ზოგიერთი კაცის ხასიათი, უშეველად უნდა შეიტყონ, ვინ არის ჩემი საყვარელი.

□ ავაშურფმა სიყვადლის დროს თავის ცოლს უთხრა:

— შე კვიდედი და ჩემი თხოვნა ის არის, რომ კარაქეტას არ მისთხოვდე.

— არა, შენმა მუშე, შენ არხებინად მოყვდი, მე კი სიტყვა სხვისთვის მაქვს მიცემული.

□ ერთმა კაცმა დანახა, რომ ერთი ძაღლი ცუდად ყუფდა და სოქვა თავისთვის:

„აი შე უწონი, შენა, ძაღლი ვიყო და ცგრ დავიყუფოო!“

□ დედა არგებდა თავის შვილს:

— შენო, ხელი აიდე პაპირისის წვეისაგან, თუ არ გინდა სიციცხლე ზგი-რულდესო.

— მამ, მამაჩემი რომ ეწევა, სამოცდაათი წლისა რად არის?

— მამაშენაც რომ ხელი ავიღო პაპირისის წვეისათვის, ეხლა რომცოცხელი წლისა იქნებოდა, — უპასუხა დედა.

□ ბატონი ექიმო, — ჰკითხა ექიმს ერთმა არაყით შივარაშმა, — არ ვიცი არა შეუფლებია, თავზე თმა არ ამოღების.

— თავი არაყით დამიანე, — ურჩია ექიმმა.

— არაგს რომ ეგ ძალა მქონდეს, აქამდის ხომ ეყლები ცხენის კიდის ოღენა თმა ამოხეივდილა, — გაოცდა ლოთმა.

□ ძუნწის ერთი ცხენი ჰყავდა, ოფორა: ეგ ჩემი ცხენი თუ ქაბას და სხვა არ დაედაჩვიე, არ იქნებოდა.

— საწყალი ცხენი იქამდის ამარხულა, რომ შიშვლითი სული ამოაძრო... შემდეგ თავისთვის თქვა:

— ეს იხბერი ცხენი, რაღა ეხლა მოყვდა; როცა სხვა-ქაბას გადაჯივციო.

□ ერთმა ერთ კაცს ფოსტის წერილი გაუგზავნა და დაწერა, შენი სახელი და გვარი დამავიწყდა; ზედ ვერ დავწერე და ეგებ შენ თვითონ მოაიციხო ეგ წერილიო.

□ ორი ძმანი ისე გვანდნენ ერთმანეთს, რომ ერთხელ გზაზე თავიანთი ნაცნობი შეხვდათ და იქნა იცნო, რომელი რომელი იყო. ამ მშაჰან ერთი გარდაიყვანა, მეორესი ნაცნობი შეხვდა და ჰკითხა — თუ ღმერთი გწამს ვაშაკვინებ, შენ მოკვდი, თუ შენი ძმია?!

□ თავარიშხი ხიბურშისათვის ერთ კალს სციუნდა, სახეზე ღმერთი წაუხტვს, ვირჯე შიშვდათ და შეხვეს და კედელ ხელში მისცეს. კალს დამართა ხალხი მიუღოდ ზურჩინო. გზაზე ვირჯე ფეხი დაუსხლტა და ქინაღამ ურცებო ქალი გადმოგარდა, მაგრამ როგორც თავი შეიშავრა და წამოიბაძა:

— ქინაღამ არ შეტრცხვი მივლს ქალქაშო.

□ გზაზე მიდიოდა სამი ქალი. მათ ერთი ხუმარა კაცი შეხვდა და ჰკითხა:

— მამაჩემის ჩიღდებო, სად მიბარსაღებებო?

— ჩვენს დედაშობის ერთადერთი შვილი მოკვდიოდა და სამამარის სახელად მიდივართო, — უპასუხეს ქალებმა.

ყიჯიუხი საკილხის განცხადება

მთავრელმა მიიღო საქართველოს მთავრობის დასახლებული ცენტრის ვახტანგ სხარუდიას საინტერესო წიგნი — „ყირიმი ცეცხლის აღში“.

ვახტანგ სხარუდიამ დიდი სამაჰელო ომის ვეგერანია იგი ცეცხლი შესტინავა იმ ამბების, რაც თავს გაგახდა სამაჰელო ომში სამშობლო ადამიანებს. ომგადამილი ოფიცერი — ერკარისტი ვახტანგ სხარუდიამ დებრუნდა თუ არა შინ, ქალღელზე გადატანა ბრძოლის ველებზე ნახაი ამბები, და აი, სამი ათეული წელია უკვე, რაც პრესაში იბეჭდება მისი დოკუმენტური მოთხრობები, მხატვრული ნარკვევები. ვახტანგ სხარუდიას კაცობის წყალობით მიიხტევი ენისმა ახალ-ახალ დემოკრია და მეთუ ერთა სახელებს, რომლებიც გვირუკლად იბრძოდნენ პიტღერელთა წინააღმდეგ, თავი შესწერეს სამშობლოს თავისუფლებას. ვახტანგ სხარუდიამ აქამდემუსა ქვის სამტებლოების გეგმული ვარსებების ასე მეტი მეორისა და მეოთხრის სახელი აღმოჩნდა. აღმოჩნდა აგრეთვე უნიკალური ფირენული ფიგურისათობი.

წიგნში — „ყირიმი ცეცხლის აღში“ თვითორილი და დოკუმენტური მოთხრობები და მხატვრული ნარკვევები, რომლებსაც მკითხველი ადრე პერიოდულად პრესაში გაეცნო. ამ მოთხრობების და ნარკვევების ევრნარსტიკასახავს 1941-1943 წლებში ყირიმში გერმანულ-ფაშისტ ოკუპანტთა წინააღმდეგ წარმოებულ დიდ სისხლისმღებელ ბრძოლებში ქართველი ხალხის წარმატებულად მონაწილეობა.

ხის წარმატებულად მონაწილეობა, რომლებიც მომე ერთა შეიღებთან ერთად თავგანწირვით იბრძოდნენ სამშობლოს თავისუფლებისათვის. წიგნი — „ყირიმი ცეცხლის აღში“ შესწავლია ოცდახუთი დოკუმენტური მოთხრობა. წიგნის პირველი გვერდიდან უკანასკნელ ვერცხამდე მკითხველი მოწევა სამშობლო მეომრების გულტეხილი ნებისყოფას, გმირის წინააღმდეგ გამარჯვების რწენით, რომ მოქმედებდნენ. თითოეულ მოთხრობაში დამაჯერებელი ცხოვრებისეული სიმართლიანი არის ასახული თავგანწირული ბრძოლის სურათები, რომელსაც სამშობლო მეომრები აწარმოებდნენ ფაშისტ დამპყრობელ წინააღმდეგ.

აგორამა დოკუმენტური მოთხრობების მკითხველს მოთხრობა ქერჩისა და სევასტოპოლის ჯარისკრების გულგონარი მძიმე სისხლისმღებელი ბრძოლების შესახებ. წიგნი შესწავლია მობრობა ერთმანი ინტერესით ეკითხება. უშუალოდ და მხატვრულობით გამოირჩევა დოკუმენტური მოთხრობა „სევასტოპოლის ფოსტა“.

წიგნი გამოქვეყნებული მოთხრობების შეგნებისას ავტორი სარგებლობდა დიდ სამაჰელო ომის საკითხებზე დაწერილი ისტორიული-მეცნიერული ლიტერატურით, პერიოდულ პრესაში გამოქვეყნებული მასალებით, ომის ვეგერანია მოყოლებით.

ალ. მინიშვილი
2007

გაქმნილის სიკვლევი

ორი მოტორი

იპონიამი ამას წინამ დაწმადეს მცირელოტრეფიანი მუშეები ავტომანქანა, რომელსაც ორი მოტორი აქვს ჩადგებული. ერთ-ერთი მოტორი ელექტრონიკაა. ქალქტარით მშობლი ორკოლიბრიან ბენზინის ძრავას იყენებს, დასახლებულ პუნქტებში და ბენზინის ძრავა გამოიყენება და მანქანა ელექტრომობილად გადაიქცევა. ასალი მანქანას მნიშვნელოვანად ამყარებს მწვერ გავრების გამოიხილეს და ქალქში ავტორის გაბინძურებას.

„რეზინის“, კატომობილი

ამერიკის შვეტიფულ შტატებში ვანსაბულია გამოუმანა ე. წ. „რეზინის“ ავტომობილი.

ასალი მანქანის წინა ნაწილი და ეგვრული დამაბლდება რეზინისაგან, რომლებიც ზემტეცე ულადი ჩაირჭები.

„რეზინის“ ავტომობილი არა მარტო სიმძლავრე დიდიც მუჯარებს ავტორისაგან, არამედ მისი შვეტიფულ უფრო იაფი დადგება.

ქართული პოეზია

მოწყალეა

ერთ ზაფხულს რეისორი სიკო დოლიძე იღებდა კინოფილს „შებენიანი წარსულიანი“. გადაღება ჩოხატაურის რაიონში მიმდინარებდა, ჩვენ სსსრ-ტურში ვცხოვრობდით. როგორც ცნობილია, ფილმი მოგვიბორობს დატაკ, უფესტომო გოგონაზე, რომელიც საბჭოთა ზელისუფლებამ აღზარდა და ჩვენი ქვეყნის მოწინავე ინტელექტუალთა რიგებში ჩააყენა. ამ ფილმში ნინოს როლს კინოსახიზოები ლელია აბაშიძე ასრულებს.

ჩოხატაურში გადაღება ადრინა დილით იწყებოდა. ჩვენ ალიონზე ვდგებოდით, ვაცემოდით, გრი. მებს ვაცეთებდით და გადახალბე ობიექტებზე მივემგზავრებოდით.

ერთდელ დილით დაკონილ კაბაში ჩაცმული ლელია აბაშიძე, დაგლეგილი ჩუსტებდინ ფეხის თითები რომ უჩანდა, მანქანის მოლოდინში სსსრ-ტურის წინ კიბეზე აქდა და ერთი კვირა დღითი ნაწიშიმღევი, ცარიელ პარტს მადინად შექცეულა. კვირა დღე იყო. საგანგებოდ ჩაცმულ-დაბურუნული კოლმურენები სასტუმროს წინ დახიანნილდნენ. ქალბიო აუღელ-ჩაუყვანა კიბეზე საწულად ჩამომქდარ ლელიას და გაოცებულბი ერთხანდ ჩსტურბუღებინა.

ერთი შუახნის ქალი მივიდა ლელიასთან, ჩანთიან გურული კეცის მჟღი და ჭყინტი უყვლი ამოიღო და უთხრა:

— გადაგვღე, ნენა, მია შვიე პური და, ა, ჭეპე აგი. აქნე თუ იქნეი, გამგეიარ და პაჟა ფარკანად დავტიბე!

ლელიამ შეხედა ქალს, დარჩენილ და ქალის ნატეხი სასწრაფოდ ჩააგდო ჩანთში და ქალს ცხელი მჟღი და უყვლი ზელდინ გამოსტავა.

— ამფერი კაი ციცა რეზა დანგარა ცხოვრებაში. ამ დროებაში ახე რამ გაგეგეფინა? — თქვა ქალმა და თვალზე მომდგარი ცრემლი მოაშწინა.

ელენე სპარბარდში

შეხვედრა

ბატალიონმა, რომელსაც საბჭოთა კავშირის გმირი არკადე გეგეშიძე მეთაურობდა, 1948 წლის სუსხიან ზამთარში შეესტავა მიდლო. მათ შორის ქართველებიც იყვნენ.

მეთაურს მათი გაცნობა უნდოდა და სათითაოდ იძახებდა.

— ლიტენანტი ჩაბავა! — მოახსენა ახალგაზრდა ოფიცერი.

გეგეშიძემ მებრძოლი შეთავაღიერა, მოერინა მხარბეიანი, ღამაში, წარმოსადგიე ვეჯაკცი. დიდხანს უეცქირა, რადაცას იგონებდა.

— სად შეგხვედრეიგართ ერთმანეთს? — ჰკითხა მან ლიტენანტი.

— ალბათ, თბილისში!
— თბილისში დიდი ხანია არ ვყოფილდარ, შორეულ ალმოსავლეთში ვმსახურბოდი!

— მაშინ არ ვიცი.

მეთაური კი ფიქრობდა, თავს ძაღას ატანდა, ნიკაბი რამდენწერმე მოსობისა.

— საიდან მეცნობი, საიდან?!

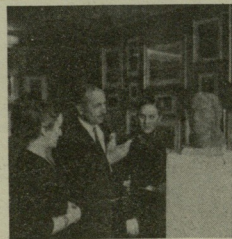
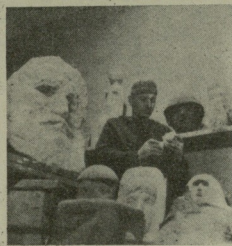
— შეიტლბა კინოდან... — გაუბედავად წარმოსტევა ჩაბავამ, — „დაკარგული სამოთხე“ თუ ვინაბავო, მაშინ ჩვენ შეგხვედრეიგართ. მე იქ ერთ-ერთ მშას ვიამაშობ!

— მართალია! — წამოძიბა ბატალიონის მეთაური და ისე გადაუხევა მარქანიშვილის თეატრის მსახიობს ვიორგი ჩაბავას, როგორც საკუთარ ძმას.

შ. მანანა ზარბაქიძე

1. მხატვარი ახალი სკულპტურული ნამუშევარი „პირანი“

2. ვ. იონიანი საბელიონში
3. მამის ქვაზე
4. ვ. იონიანი თავისი ნამუშევრების გამოდენაზე.

ვასტანბ ონიანი

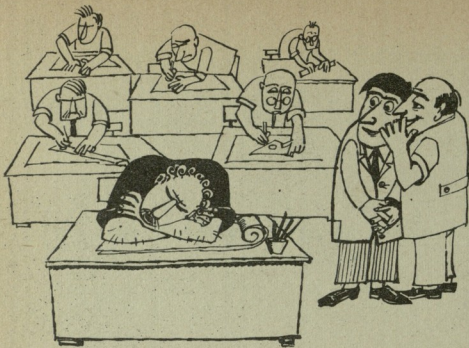
ქართველოს სსრ დამსახურებული მხატვრის ვასტანბ ონიანის ნამუშევრები ყოველთვის ახარებენ მნახებლს. ვ. ონიანის მიერ შექმნილი სკულპტურული ობიექტები გამოირჩევა თავისი ორიგინალიბითა და სიახლით.

მხატვარი უკანასკნელ ხანებში ნაყოფიერ შრომას ეწევა. მან შექმნა რამდენიმე ახალი სკულპტურული ნამუშევარი. იგი ბევრს მუშაობს წიგნის მხატვრულ გაფორმებაზე. მისი ნამუშევრები არაერთდელ იყო გამოდენილი რესპუბლიკურ, საკავშირო თუ უცხოეთის გამოდენებზე, სადაც დიდი მოწონება დამიპასურა.

5. სტანბორცის „ლაღლესი“ ალბატონი. ელხაღდ გეგეშიძისგან, ფოტო.

საქ. სსრ კ. მარქსისა და სსრ. იესუტ. მ. კარაგეჟისძის

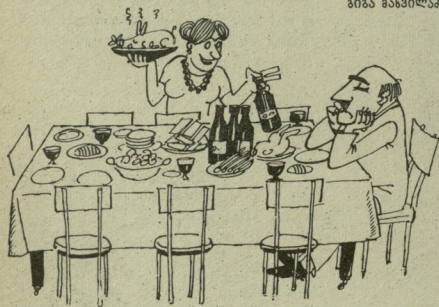

თავდაღებული

სსარტულა

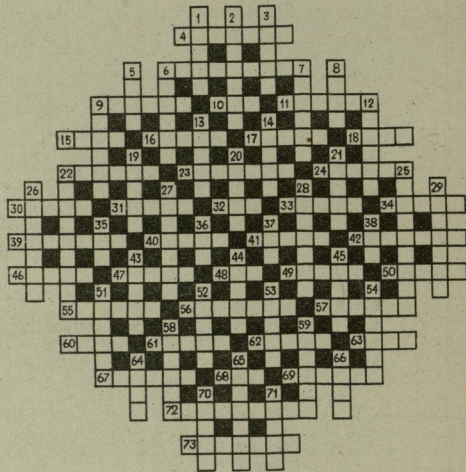
- თავი არა აქვს, მალეა კი უკირავს.
- იმდენი ამავეი მოაქეთ, გაოცდები ხად შოულოგერ.
- ორკესტრი მასურებლად არ ეთვლება თეატრს.
- ფინალი რად გვინდა, თუ შესხავალი არ გვივარდა?
- ქვეყანა ის რომანია, რომლის ბეღდა ყველა საუფუნეში გრძიდებდა.
- ღამე ისეთი ტვირთია, გათენებამდ უნდა ზილო!
- ყურში ნათქვამმა არია მონასტერი!
- შადრეანი წულის აღტაცება.
- ჩემი ბედუ გაავარტიკეთ და ადარ მიღამის.
- წიგნის შინაარსიდან ჩანდა ავტორის ყოვლისმყოფლენობა დაბეჭდვის დარგში.

მივა მახშირიაჲ

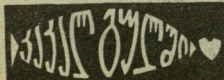
- და არიან შუნი თანაშრომლები?
- გუშინ წამომვდა, ბენსიაზე გადივარ მეფის!

მზაბმარი შურთაჲ აბაშოში.

ვერტიკალური: 1. ადამიანის სხეულის ნაწილი. 2. ადგილი თეატრში. 3. კერძობი ბორძიმის ხეობაში. 5. XVII საუკუნის ესპანელი მხატვარი. 6. საბჭოთა დიდოსტარი. 7. განთიადის მითითურ ქალღმერთი. 8. შაგარი, ჯირფასი ქვა. 9. ბერის ელფერი. 12. რამეს შექმნელი. 13. თხელი ქსოვილი. 14. ძველი ქართული გაზეთი. 19. მწვენი ველი. 20. ციური სივრცე. 21. დიკორატული მცენარე. 22. მზარე იფისსალიაში. 25. ცნობილი საბჭოთა მწერალი. 26. პოლიფონი ცეკვა. 27. პირადულზე ზრუნვა. 28. პროფესიის დამადასტურებელი მოწმობა. 29. პლანეტა. 35. ერის განმასწავლებელი ერთ-ერთი ნიშანი. 36. პირველი საბჭოთა ავტომობილის მარკა. 37. ქართული აზნანის პირველი ასო. 38. ცირკის ცნობილი მსახიობი. 43. სპორტის სახეობა. 44. აღმოსავლური სათამაშო. 45. კორიტი შვიი ზღვის სანაპიროზე. 51. სახელწოდ. 52. მუსიკალური საკრავი. 53. ბეჭდვითი გამოცემა. 54. დამოკიდებელი სახელწოდ. 58. ოტომბების რეპოლუციის აჯანი. 59. ქართველთა ტომი. 64. გალტიონის ლექსი. 65. გვიგინადილი ადგილი თბილისთან. 66. ხომალდის სიჭარბის საზომი. 70. საწოლისფრთხიანი მითითურ ყმაწვილი. 71. გერმანული დიდი კომპოზიტორი.

ჰორიზონტალური: 4. კაპიტალისტურ ქვეყნებში მუშათა მოძრაობის წინააღმდეგ ბრძოლის ფორმათაგანი. 6. ადამიანისთვის სილამაზის მოძიებში საშუალებების გამოყენების ხელოვნება. 9. სასოფლო-სამეურნეო მანქანა. 10. ფულის ერთეული რუმინეთში. 11. საინჟინერო ჯილდო. 15. ტურგენევის მოთხრობა. 16. უცნებო; ბოლშევიკური გაზეთი. 17. ძველი ქართული ისტორიული ძეგლი. 18. ფლკანი იტალიაში. 22. მჭიდობის ემბლემა. 23. ორგანიზმის შიდა-რეგულაციის ანა. 24. მინერალური წყალი. 30. ამერიკელი მუსიკოსი. 31. რუსული დიდი შთავარი. 32. დღმინაშენილი მომენტო ქვეყნის ისტორიაში. 33. იაპონური პროგრესული მოღვაწე. 34. ხის ბურთებით თამაში. 39. ქალაქი ჩინეთში. 40. მათემატიკური ტერმინი. 41. ფრინველი. 42. ავადმყოფობა. 46. მეტალი. 47. ლიტერატურული განრი. 48. მარადმწვანე მცენარე. 49. მინარე ზოში. 50. სასაბურთო. 55. ორგანიზაციის ყველაზე სკიმინი ნაწილი. 56. რუსი საბჭოთა სახეობი მწერალი. 57. ანაწილული მძაფრი ქარი ზღვაზე. 60. შენობის ნაგებასტრუქტი მასალა. 61. ბერძნული აზნანის უკანასკნელი ასო. 62. ძველი ბიბლიის ნაწილი. 63. ტრანსპორტი. 67. ქართველთა მუდგ. 68. ჩანს უხეში ფილოსოფი. 69. მოგვენებით, ოპტიკური მოვლენა უღამანო. 72. უცნობად დარჩენის მსტრეული. 73. ფეხბურთელთა გუნდი.

ზნობელი მებაჟე

როი იტალიელი მოჭადრაკე საფრანგეთის საერთაშორისო ტურნირში მიმეზღავებოდა. საბავარი საზღვარზე შემოწმებისას მოჭადრაკეები ერთმანეთს გაუთხოველდნენ. ვინაიდან პარტიებს ვინამომოხდნენ. საბავარი ერთ-ერთი მიხედვით მათ რამდენიმე წინს განმავლობაში ფინალად ადგინება იტალიურს, შემდეგ კი გადაწყვეტილება მიიღეს...

მაღლ გამოჩენილი, რომ ჭადრაკის ფურცლებში დახატული იყო ბრილიანტები შემდეგ ფინალში შეიჭრა კოლეგებს მოთვეს: „ამ ძაღლზე მოულოდნელად მზეგნა, რომ მაღალი კვალიფიკაციის მოჭადრაკეები ასეთ სულტ სხვებზე ადვილად მზარა ამ შემდეგში თანდათან მიხედეს, ისინი ნერვული შოკის მდგომარეობაში იმყოფებოდნენ, რომელზე მუდგებოდა და მინიმ იყო განმარტული“.

უდიდესი სპორტსმენი მცხეთისში შორის

საქართველოში ინგლისელი კეპინი და მეცხეთის, პენიკილის გამოჩენილი ადვოკატი ფლემინგი (1881-1955), რომლის ჩინებულ ბიოგრაფიას ეკუთვნის ცნობილი ფაქტი მურჯანის მხრეს, იყო უდიდესი სპორტსმენი... მეცხეთისა მთის იგი თამაშობდა ფეხბურთს, წყალბურთს, მავილის ჩოგბურთს, კრიკეტს, გოლფს, ჭადრაკს, იყო კარგი მძივლისანი, მურჯანი, ტანმოვარჯიში, გატაცებული იყო ცხენისმოსილი და სპორტული სარეულით.

ლიტორალი აწყვარინება... იაჟინს

იტალიის ტელევიზიაში თავის ერთ-ერთ ყოველწარმოულ გადაცემაში მაცურებებს წარუდგინა იაჟინი. გამოჩენილმა საბჭოთა მუკარებ უპასუხა პორტანის წამყვანის მრავალბრძოლვან შეკითხვებზე:

კითხვაზე: როდის უფრო ძვილი იყო კარის დაჯავა, წინათ თუ ახლა, იაჟინმა უპასუხა:

— რა თქმა უნდა, წინათ. ახლა საჯაროში მოდებდა!

21 შეკითხვითი კრებულმა, როგორც ვინადა ასეთ პირობებში ბურთი კარში გაიტანაო!

უმჯავრ კითხვებზე ვინ მამანია თანამდებრობებს №1 მუკარად, იაჟინმა დასაბუღა დასაულოდებრივად ზემო მთავარი, მაგრამ დამატებრმა და სტუდიამში მყოფმა სხვა მუკარებმა მას სიტყვა გააწყვეტეს და ერთხმად დასაბუღეს... იაჟინი.

საქორუული საუფაველი

გერმანის თასზე ერთმანეთს შეხვედნენ მაცურებელთა ეფრემი, „მონტეზი“ (მეოცენი) და „ბერნი“ (ნოუ-ბერგი). თამაშის დამთავრებას სულ ერთი წუთი აკლდა, როდესაც მუკარმა ვიზნმა 11-შტანკით საჯაროში დაწინა მონეტრეულთა კარში.

— რატომ მოიქცეით ასე? — გაკვირვებით კითხვა მსახურს ერთ-ერთმა ტურნისტებმა.

— რა, ვინ სურდა 30 წუთი დამატებითი დრო დაწინაში და... მატარებელზე დამფიქსირებოდა? — მიუყო მსახურს.

„უნსარი სმხველი

„ბომ არ გნებავს, შევითით 48-ფუნთიანი ცხოველი, რომლის სიგრძე 13 მეტრია?“

ამას ვერცხლას უწყეს სპორტული საქონლის ერთი ამერიკელი ფირმა ახალი ევროპისთვის მიიღეს. ეს ევროპისხელე 24 კაციანთა არი გატყუებული.

აკლოდისაენი ვერ დამისასურა

ინგლისის ნაიქსის ყოფილი კაპიტანი ბობი მური ახლა მურჯანის დარბაზს „ფულკემში“ გაიშლის. ამას წინაა მას, საქცილისტების ადიატობით, სურხის ყველაზე უფრო დამაბნელებელი გაიტანა. „ფულკემისა“ და „სკრტონ ვილს“ მატჩში კოლი გაიდა თავზე გადატანით მუკარებმა საწინააღმდეგო კოლეგია. ერთი სიტყვით, ჩაწნული რამ იყო, მაგრამ ტანა ათავის სტატუსით, რადგან ეს ბურთი მუკარს გაიტანა. საკუთარ კარში.

ხეზონეზის სეპეჩიუნი

36 წლის ჩარლი რავლინი—ბარონები

ცნობილი წინათ ცნობილი კინოსახოში და რეჟისორი ჩარლი ჩაღლინი თავის მომთხოველ ქალკა—ლორდის ექვია. ჰუ, ბუციანის სასახლეში მისთვის ბარონების ტიტული უნდა მიენიჭებინათ. მსოფლიო რეგისორი თავის მრავალბრძოლვან თანამედროველ ლორდისს ატიმოტირება გოლიდა დილითადა და მისთვის ჩვეული მეკვირცხლი ბოლია-ოცენი მისცა...

მთელ დუნა, რომელიც თან ახლდა რეგისორს, ესაბურა ურნახლებებს და თქვა: ჩარლი ჩაღლინის სურვილია ბარონების მალევე ტიტულის მიღების შემდეგ იყო ეკლავ მოხუც ჩარლად მისცენინ.

ჩარლი ჩაღლინი მარტო ტიტულის მიმადლებდა არ ჩაღლდა მომთხოველ ქალკაში, მას სურდა, ზოგი რამ დაეღუბებინათ თავისი მომავალი ფილიპის არავლე-ბრძოლვით მისი ქალშვილები—ტოხუფინს და ვიქტორია მონაწილეობენ.

ფილის პროდუსერმა ჭერი ეტნენმა გააცხადა, რომ ფილმი—„ქარვეულობა“, რომელიც მითითობილია სახრეთ ამერიკული ქალშვილის ისტორია, წელს გამოვა ეკრანებზე (ფილმი მილიანად დაფინანსებულია ჩარლი ჩაღლინის მიერ).

ოკლანდელი კონკიანი

დაახლოებით ერთი წლის წინ დღეს—პონდენ რეებს არავინ იცნობდა. ისინი ცხოვრობდნენ უსუნდის ყველაზე დარბი კვარტალში. მათი შემოსავლის წყარო სიმღერა იყო.

ქალშვილები ბედმა მოულოდნელად გაუღებამ—მათ შესთავაზეს შეეცვალათ შეუძლოდ მკურთ მონადირეთა მომავლის ფენებელტარს და „ბრუხელტარ“.

„ბრუხელტარს“ საზოგადოება მოიხიბლა პონდენ რეების საოცარი ჩინით და შესრულების მანერით. ქალშვილების საცემლობა სურვილი საზოგადოებაში ახალ მოდელ მიიღეს.

როდესაც პონდენ რეებმა თავიანთი პირველი ფორთვა ჩაწერეს, წარმატებამ მოიღობინა გადაკარება. კრიტიკამ მათ გახელოვანთქმული მომღერალი ქალი—ბილი ჰოლიდის სასიმღერო სტილის გამოკრძალებულზე უწოდა.

სარეკლამო ბენჯამინ პროპაგანდას უწყება ქალის ახალი სტილის განსაცემლს—„პონდენ რეებს“.

დასალოთაქმული ურნალი „შტანკის“ წერს: „საბარონისო“ შეხვალად დები გამოიყოფებან ბარონი პროფინცილები: არარისსამქმელი ხანის ნაკვეთიანი, საფაოლებითი, ქიბოლზე ფოთლების გვირგვინებით. საგრიმორიდან კი სრულად შეუცვლილი გაიშინა: უზარმაზარი ჭრული ქუდიების ქვეშოდან იღიზიანა ოქროსფერი ტონისგან გაბარებულბული თვლები... საზოგადოება მათ კონცერტებზეც ისე ჩაეცული, როგორც კარავალზე, მსმენელი ატაცებული ეტრავს ტანს მომძებრებს, მაგრამ მათ უსურვებს, როგორც ბობი ახალი მხარათულების ეტალიონს და არა როგორც ნიშთერ შემსრულებლს.

სანერტებლს, როგორც იქნება იოზი ოკლენდელი კონკის ბელი, როდესაც „პონდენ რეებს“ სტილი მოცილს ახალი კარიბით შეიცვლებს?

„მდიდარი ზამოსნილობა“

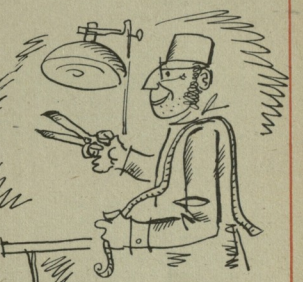
როგორც წლის წინ სან-ფრანცისკოში შეიკრებოდა ვინმე ედმუნდ ვან დუსენმა ვახვალა გამოკვეთვინა განცხადება, რომ მას სურს ერთი დღით სულმეკრეულების სადგომებზე რამდენიმე წელი მიიყვანოს ცილი.

დუსენს მრავლობა ქალმა მისცა ვახვა ხილი. მისი არჩევანი ზოგის და წლის კარგი მიხედვით ულს შეგვეტანს შეტყობა.

„ცოლმკარნი“ თავიანთი დამოკიდებულება სავანებო კონტრატით გამოვიტანს. „ქამბა“ ვალდებულება აიღო „დართარვეული ცილისთვის“ ყოველთვიურად მიეცა გარკვეული თანხა გარდა ამისა, იგი მოვალე იყო „ცოლ“ ყოველწლიურად გაეშვა შეხებულებაში სათანადო ანაზღაურებით.

კონტრატის მიხედვით „ცოლის“ მოვალეობა განისაზღვრა „სამხარებელით და სარეკლამო“.

ამს წინა „მედლებებმა“ გამოსცეს წიგნი, რომელზეც პრაპაგანდას უწყებენ თავიანთი „მდიდარი და წარატებითი დავკრავებულე გამოცოლებუბა“.

იატავეზა ბიზნისი

დასავლეთი გერმანიის ქალაქ ფლესბურგში ამას წინათ საჯაროდ გასამართლეს ერთი თვითმარქვია ექიმი.

როგორც გამოჩნდა, თვითმარქვია ექიმი პროფესიით თურმე მურჯანი იყო.

— თუ შემოიღო მუშტარისთვის თასი რამ გამოეცა და შეეკურა, რატომ არ შეიძლება იგივე გაეიმეიროს პაციენტის სულელები? — გაიჭიჭრა ერთ მუკარეზე დღის თერმამა, ადგა და ქორთულს გამოეცა თავი.

ჩაწვდნენ ადამიანის დასახიბრების შემდეგ „ქორთული“ დააბიჭებეს.

ეს შემთხვევა ერთდროითი როლია გერმანიის ფლდრატელ რესპუბლიკაში სამედიცინო დახმარების სტიმირე დიდი ქასი. აძლებს იაკეკვე... საბეჭითო ბიზნისის იაკეკვეს.

მიუღრველი რამოკრილი

მადრასელმა ვინმე ტ. სემიგალამ თავზე 152 ცილი ჭოქისის კაკალი დაიმტერა. 153-ე კაკალი სახელისწერის კაკალი იყო თურქი ბავარი გამოკვირე, ვინმე ტ. სემიგალის თასი და რეკორდის მათივე სახელდამოყვებლმა გააწესა.

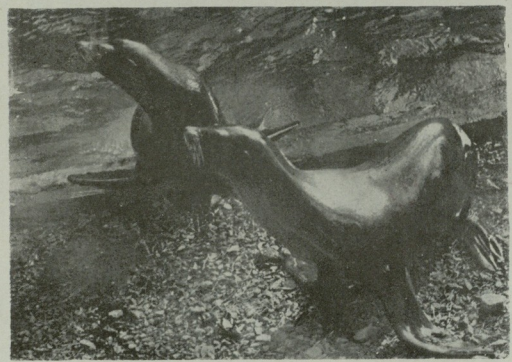
თავჩაჩქმებულმა პაციენტმა ექიმებს განუცხადა, რომ გამოჩენილობის შემდეგ იგი გორაკებზე ბული ენერგიით განავრთობს ვარტებს და აუცილებლად დამავარებს მსოფლიო რეკორდს.

ტ. სემიგალის მიზნაა, თავზე დამიტეროს 700 ცილი ჭოქისის კაკალი.

საოცრული აქვენი

ბ. შირინი

ნი ანი სიუჯი

გოთარის „ჯოჯოკლინიკა“

- სასწრაფო ოპერაცია.
- მკურნალობის შემდეგ ზღვის ლომები თავს კარგად გრძობენ.
- წაშლის მიღება.
- ანა ბუზიაშვილის მორიგი პაციენტი.
- სპილო დაზარადა იახოვს.

პატარებთან ერთად, რა დასამაია, უფროსებიც ინტერესით ვათვალიერებთ ხოლმე თბილისის ზოოპარკის ყოველ კუთხე-კუჩუღს. აქ არცთუ ისე ვრცელ ტერიტორიაზე, თითქმის მთელი მსოფლიოს ცხოველთა სამყაროა წარმოდგენილი.

ვინ მოთვლის, რამდენი ფიჭვი და გარჯა სჭირდებათ აქაურ სპეციალისტებს, რომ თითოეული ცხოველი, თითოეული ფრინველი მშობლიურ სტიქიაში გრძნობდეს თავს.

ცხოველებიც ხდებიან ავად, ზოოპარკის ყოველი ბინადრის აკლიმატიზაცია, მათი მეთვალყურეობა, ავადმყოფების მკურნალობა, ზოგჯერ, სასწრაფო ქირურგიული ჩარევა — ზოოპარკის ვეტექიმის უპირველესი მოვალეობაა.

ჩვენმა ფიტოკოორესპონდენტმა ფირზე აღბეჭდა რამდენიმე კადრი, რომლებზეც თბილისის ზოოპარკის თანამშრომლის, რესპუბლიკის დამსახურებულ ვეტექიმის ანა ბუზიაშვილის საქმიანობაა ასახული.

ვიტორ ჯიბრანის ფოტო

